

Projekt

z dnia 17 kwietnia 2026 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU HAJNOWSKIEGO**

z dnia 2026 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2026–2030

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 2, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1684 ze zm.¹⁾) oraz art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 917), w związku z roz. 2, ust. 3 pkt IX i X załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (Dz. U. z 2023 r., poz. 2480) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2026–2030”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Hajnowskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Jan Korcz

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wskazanej uchwały zostały ogłoszone w Dz. U. z 2026 r. poz. 252.

Załącznik do uchwały nr
Załącznik do uchwały nr
Rady Powiatu Hajnowskiego
z dnia 2026 r.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2026-2030

Spis treści

I.	WPROWADZENIE.....	2
II.	STRUKTURA POWIATU HAJNOWSKIEGO	3
III.	DIAGNOZA ORGANIZACJI WSPARCIA ZDROWIA PSYCHICZNEGO W POWIECIE HAJNOWSKIM.....	7
1.	Centrum Zdrowia Psychicznego (CZP) w Hajnówce – charakterystyka opieki psychiatrycznej dla dorosłych na terenie Powiatu Hajnowskiego.....	7
2.	Poradnia Leczenia Uzależnień - działania związane z problematyką dotyczącą uzależnień.....	10
3.	Ośrodek Środowiskowej opieki Psychologicznej Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży „Psychologija” (OŚOPiP)	11
4.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce.....	12
5.	Powiatowy Urząd Pracy w Hajnówce.....	21
6.	Środowiskowy Dom Samopomocy w Hajnówce.....	24
7.	Warsztat Terapii Zajęciowej przy Parafii Świętej Trójcy w Hajnówce	25
8.	Placówki opieki długoterminowej w Powiecie Hajnowskim	26
9.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hajnówce	27
10.	Ośrodki Pomocy Społecznej w Powiecie Hajnowskim.....	30
11.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Hajnówce	31
12.	Stowarzyszenie Abstynentów i Rodzin Klub Abstynenta „DĄB” w Hajnówce.....	31
IV.	EDUKACJA DZIECI I MŁODZIEŻY	32
1.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Hajnówce.....	32
2.	I Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Hajnówce.....	34
3.	II Liceum Ogólnokształcące z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego w Hajnówce	35
4.	Zespół Szkół Zawodowych w Hajnówce	36
V.	ANALIZA DOSTĘPNOŚCI DO ŚWIADCZEŃ LECZENIA I OPIEKI OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI NA TERENIE POWIATU HAJNOWSKIEGO	38
	Analiza SWOT	38
VI.	CELE PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO W POWIECIE HAJNOWSKIM NA LATA 2026 - 2030	42
1.	Cel główny (nr 1 - wg NPOZP) dla samorządu Powiatu – zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb	42
2.	Cel główny (nr 1 - wg NPOZP) dla JST - Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb	49
VII.	OCZEKIWANE REZULTATY	50
VIII.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	50
IX.	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE W REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO ..	50
X.	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE.....	51
XI.	EWALUACJA I MONITORING POWIATOWEGO PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO.....	51
XII.	PODSUMOWANIE.....	52

I. WPROWADZENIE

Zdrowie psychiczne stanowi jeden z kluczowych filarów zdrowia publicznego oraz podstawowy warunek harmonijnego funkcjonowania jednostek i całych społeczności. Obejmuje ono nie tylko brak zaburzeń psychicznych, lecz przede wszystkim zdolność człowieka do realizowania własnego potencjału, radzenia sobie z codziennymi wyzwaniami, podejmowania aktywności społecznej i zawodowej oraz budowania satysfakcjonujących relacji z innymi ludźmi. W tym sensie zdrowie psychiczne jest zasobem, który umożliwia pełne uczestnictwo w życiu społecznym, kulturalnym i obywatelskim, a jego ochrona i wzmacnianie powinny stanowić jeden z priorytetów polityki lokalnej.

Współczesne badania oraz doświadczenia praktyki społecznej jednoznacznie wskazują, że kondycja psychiczna mieszkańców ma bezpośredni wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy regionów, poziom bezpieczeństwa społecznego, efektywność systemu edukacji oraz stabilność rynku pracy. Zaburzenia zdrowia psychicznego, nieleczone lub niewystarczająco wspierane, prowadzą nie tylko do cierpienia jednostek i ich rodzin, lecz również generują długofalowe koszty społeczne i ekonomiczne, związane m.in. z wykluczeniem społecznym, absencją zawodową, obniżeniem jakości życia czy przeciążeniem systemu opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

W ostatnich latach obserwuje się wyraźny wzrost problemów związanych z dobrostanem psychicznym w różnych grupach wiekowych. Dotyczy to zarówno dzieci i młodzieży, zmagających się z presją edukacyjną, problemami relacyjnymi i nadmierną stymulacją cyfrową, jak i osób dorosłych, doświadczających przeciążenia obowiązkami, niepewności ekonomicznej czy osamotnienia. Szczególną uwagę należy również zwrócić na sytuację osób starszych, które coraz częściej borykają się z poczuciem izolacji, utratą ról społecznych oraz chorobami somatycznymi współwystępującymi z obniżeniem nastroju lub zaburzeniami poznawczymi.

Zdrowie psychiczne nie jest kwestią wyłącznie indywidualną. Kształtuje się ono w określonym kontekście społecznym, kulturowym i środowiskowym. Jakość relacji rodzinnych, dostęp do wsparcia społecznego, warunki mieszkaniowe, sytuacja ekonomiczna, poczucie bezpieczeństwa oraz możliwość korzystania z pomocy specjalistycznej mają istotny wpływ na to, w jaki sposób jednostka radzi sobie z trudnościami psychicznymi. Z tego względu skuteczna ochrona zdrowia psychicznego wymaga podejścia systemowego, uwzględniającego współdziałanie wielu sektorów – ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji, rynku pracy oraz organizacji pozarządowych.

Powiat hajnowski, jako wspólnota lokalna o szczególnym charakterze społecznym i kulturowym, stoi przed wyzwaniem stworzenia warunków sprzyjających wzmacnianiu zdrowia psychicznego mieszkańców na każdym etapie życia. Rozproszenie osadnictwa, ograniczona dostępność specjalistycznych usług w mniejszych miejscowościach, a także zjawiska, takie jak migracja młodych ludzi czy starzenie się społeczeństwa, wymagają świadomych i długofalowych działań w obszarze zdrowia psychicznego. Jednocześnie silne więzi lokalne, zakorzenienie w tradycji oraz bliskość natury stanowią istotny potencjał, który może być wykorzystany w działaniach profilaktycznych i środowiskowych.

Ochrona zdrowia psychicznego nie może ograniczać się wyłącznie do leczenia zaburzeń. Istotnym elementem jest również promocja zdrowia psychicznego, rozumiana jako wzmacnianie czynników ochronnych, takich jak poczucie sprawczości, kompetencje społeczne, umiejętność regulacji emocji czy zdolność do budowania relacji opartych na zaufaniu i wzajemnym szacunku. Działania te powinny być podejmowane w sposób ciągły i dostosowany do specyfiki lokalnej społeczności, z uwzględnieniem jej potrzeb, zasobów i uwarunkowań kulturowych. Istotnym aspektem ochrony zdrowia psychicznego jest również przeciwdziałanie stygmatyzacji osób doświadczających kryzysów psychicznych. Nadal bowiem funkcjonują społeczne stereotypy i uprzedzenia, które utrudniają korzystanie z pomocy, pogłębiają poczucie wstydu i izolacji oraz stanowią barierę w powrocie do aktywnego życia społecznego

i zawodowego. Budowanie otwartego, wspierającego środowiska, opartego na wiedzy i empatii, jest jednym z kluczowych warunków skutecznej realizacji lokalnej polityki zdrowia psychicznego.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) opisuje zdrowie psychiczne jako: „stan dobrego samopoczucia, w którym człowiek wykorzystuje swoje zdolności, może radzić sobie ze stresem w codziennym życiu, może wydajnie i owocnie pracować oraz jest w stanie wnieść wkład w życie danej wspólnoty”.

Pozytywny wpływ dobrego zdrowia psychicznego na ludzi to przede wszystkim:

- 1) dobrostan emocjonalny – umiejętność odczuwania i wyrażania emocji w sposób zdrowy i konstruktywny,
- 2) zdrowe relacje interpersonalne – budowanie i utrzymywanie bliskich, wspierających relacji z rodziną, przyjaciółmi i współpracownikami,
- 3) adaptacja do zmian – umiejętność elastycznego reagowania na zmiany i stresujące sytuacje w życiu,
- 4) poczucie własnej wartości – pozytywne postrzeganie siebie, swoich możliwości i osiągnięć,
- 5) funkcjonowanie w społeczeństwie – aktywny udział w życiu społecznym, zawodowym i kulturalnym, zgodny z osobistymi wartościami i celami,
- 6) umiejętność radzenia sobie – efektywne zarządzanie problemami, wyzwaniem i kryzysami.

Korzyści płynące z dobrego stanu zdrowia psychicznego dla społeczeństw to w głównej mierze:

- 1) zwiększona produktywność – zdrowa psychicznie społeczność jest bardziej efektywna w pracy i edukacji, co przekłada się na rozwój gospodarczy,
- 2) mniejsze obciążenie systemu opieki zdrowotnej – dobre zdrowie psychiczne populacji redukuje koszty związane z leczeniem chorób psychicznych i ich konsekwencji,
- 3) zwiększona spójność społeczna – zdrowie psychiczne sprzyja budowaniu silnych, wspierających i zintegrowanych społeczności,
- 4) zmniejszenie przestępczości i zachowań ryzykownych – lepsze zdrowie psychiczne przyczynia się do redukcji postaw antyspołecznych i działań przestępczych,
- 5) rozwój kapitału ludzkiego – inwestowanie w zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży przekłada się na lepsze wyniki edukacyjne i przyszłe sukcesy zawodowe,
- 6) promocja równości i włączenia społecznego – dbanie o zdrowie psychiczne wszystkich grup społecznych przyczynia się do zmniejszenia nierówności i wykluczenia.

Zdrowie psychiczne jest kluczowym elementem ogólnego zdrowia zarówno jednostek, jak i społeczeństw. Oznacza stan, w którym jednostka może efektywnie funkcjonować w codziennym życiu, realizować swoje cele, nawiązywać zdrowe relacje, radzić sobie z codziennymi stresami i wyzwaniami. Dla społeczeństw wiąże się z kolei bardzo ściśle z ogólnym dobrostanem populacji, który przekłada się na jej zdolność do budowania harmonijnych, produktywnych i stabilnych społeczności.

Niniejszy Program wychodzi z założenia, że zdrowie psychiczne jest wspólną odpowiedzialnością samorządu, instytucji publicznych oraz mieszkańców powiatu hajnowskiego. Jego celem jest stworzenie spójnych ram dla działań, które będą sprzyjać wzmocnieniu dobrostanu psychicznego, wczesnemu rozpoznawaniu trudności oraz zapewnieniu adekwatnego wsparcia osobom znajdującym się w kryzysie. Tylko poprzez konsekwentne i skoordynowane działania możliwe jest budowanie społeczności odpornej psychicznie, zdolnej do rozwoju i wzajemnej troski.

II. STRUKTURA POWIATU HAJNOWSKIEGO

Powiat hajnowski położony jest w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego. Zajmuje powierzchnię około 1624 km² i graniczy z powiatami: białostockim, bielskim oraz siemiatyckim.

W skład powiatu wchodzi 9 gmin, w tym:

- gmina miejska Hajnówka,
- gmina miejsko-wiejska Kleszczele,
- gminy wiejskie: Białowieża, Czeremcha, Czyże, Dubicze Cerkiewne, Hajnówka, Narew, Narewka.

Liczba ludności w powiecie hajnowskim

Według najnowszych szacunków Głównego Urzędu Statystycznego powiat hajnowski liczy około 38 237 mieszkańców. Powiat cechuje się niską gęstością zaludnienia (poniżej średniej krajowej), co wynika m. in. z dużej powierzchni lasów i terenów wiejskich na jego obszarze.

Struktura ludności według płci

Analiza struktury demograficznej wskazuje, że:

- kobiety stanowią około 51,7% populacji, a
- mężczyźni około 48,3% mieszkańców powiatu.

Jest to układ typowy dla wielu obszarów Polski, szczególnie w kontekście starzejącego się społeczeństwa.

Struktura wiekowa

Demografia charakteryzuje się wyraźnym procesem starzenia się społeczeństwa. Średni wiek mieszkańców wynosi ok. 47,5 lata, co jest znacznie wyższe niż średnie w województwie podlaskim i całej Polsce.

Według danych GUS:

- 53,9% mieszkańców znajduje się w wieku produkcyjnym,
- 14,8% w wieku przedprodukcyjnym,
- 31,3% w wieku poprodukcyjnym.

Struktura ludności według wieku wskazuje na przewagę osób w wieku poprodukcyjnym (seniorów) nad ludźmi młodszymi. Wskaźniki obciążenia demograficznego są wysokie – liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi aż 85,5, znacznie przewyższając średnią wojewódzką i krajową.

Taki rozkład generacji oznacza, że znaczna część mieszkańców jest w wieku, w którym ryzyko występowania problemów ze zdrowiem psychicznym może być wyższe (m.in. depresja, izolacja społeczna, zaburzenia lękowe wśród starszych osób).

Przyrost naturalny i migracje

Powiat hajnowski doświadcza ujemnego przyrostu migracyjnego (-419): w 2024 roku liczba urodzeń wyniosła 164, przy jednoczesnej liczbie zgonów - 583. Skutkuje to ujemnym saldem naturalnym oraz niskim współczynnikiem dynamiki demograficznej.

Powiat hajnowski doświadcza ujemnego salda migracji, co oznacza, że więcej osób opuszcza ten obszar niż się do niego sprowadza. Głównymi przyczynami są migracje ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym do większych miast w poszukiwaniu pracy, edukacji lub usług. Proces ten przyczynia się do szybko postępującego starzenia się społeczeństwa oraz zmniejszania liczby młodszych rodzin i dzieci.

Struktura małżeństw i rozwodów

W 2024 r. w powiecie odnotowano:

- 131 małżeństw – 3,4 na 1000 mieszkańców,
- 1,5 rozwodów na 1000 mieszkańców,
- 24,5% to osoby stanu wolnego,

- 51,3% żyje w małżeństwie,
- 9,3% to osoby po rozwodzie,
- 13,0% to wdowy/wdowcy.

Wskaźniki zdrowotne i zgony

Analiza przyczyn zgonów w powiecie hajnowskim ma duże znaczenie W powiecie:

- najczęstszą przyczyną zgonów są choroby układu krążenia (50,3%),
- kolejną – nowotwory (22%),
- choroby układu oddechowego (6%).

Wskaźnik zgonów ogółem jest wyższy niż średnia wojewódzka i krajowa, co może wynikać z wyższej średniej wieku oraz większego odsetka osób starszych.

Zróżnicowanie kulturowe i społeczne

Powiat hajnowski charakteryzuje się zróżnicowaniem kulturowym i narodowościowym, wynikającym z jego położenia oraz historycznych uwarunkowań. Obecność mniejszości narodowych i wyznaniowych stanowi istotny element lokalnej tożsamości, ale jednocześnie wymaga uwzględnienia w planowaniu działań z zakresu zdrowia psychicznego, w tym dostosowania form wsparcia do specyfiki kulturowej i językowej części mieszkańców.

Szkolnictwo

Powiat hajnowski zapewnia edukację na wszystkich podstawowych poziomach – od wczesnej edukacji przedszkolnej, poprzez szkoły podstawowe, aż po szkoły ponadpodstawowe i specjalistyczne. System oświaty w powiecie ma zasadniczy wpływ na rozwój młodych mieszkańców, ich zasoby kompetencji społecznych oraz przygotowanie do dorosłego życia, co ma również znaczenie dla profilaktyki zdrowia psychicznego i wsparcia rozwojowego dzieci i młodzieży.

Gospodarka

Gospodarka powiatu opiera się głównie na działalności rolniczej, usługowej oraz przemysłowej, przy wyraźnej dominacji małych i średnich przedsiębiorstw. W powiecie działają ważne firmy przemysłowe, jak producent maszyn PRONAR, obecny na rynkach międzynarodowych, oraz zakłady związane z obróbką drewna czy kotłownie grzewcze. Gospodarka lokalna korzysta z naturalnego bogactwa regionu – przede wszystkim z Puszczy Białowieskiej, która przyciąga turystów i wspiera rozwój usług rekreacyjnych, gastronomicznych oraz wypożyczalni sprzętu turystycznego. W rolnictwie przeważają duże gospodarstwa rolne, natomiast liczba małych gospodarstw systematycznie maleje. Wspierane jest rolnictwo ekologiczne oraz lokalna produkcja żywności (m.in. mleczarskiej, miody, warzywa).

Opieka zdrowotna

Opieka zdrowotna w powiecie opiera się na Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej (SP ZOZ) w Hajnówce, który pełni rolę głównej placówki szpitalnej i leczniczej dla mieszkańców regionu. Działa tu m.in.: szpital, izba przyjęć, oddział ratunkowy i poradnie specjalistyczne oraz podstawowa opieka zdrowotna. W każdej gminie powiatu są przychodnie zdrowia (publiczne i niepubliczne), a lokalny szpital ma stosunkowo wysoki wskaźnik dostępności łóżek w przeliczeniu na mieszkańców. Na terenie powiatu funkcjonuje także nocna i świąteczna opieka zdrowotna. Obecnie realizowana jest duża inwestycja SP ZOZ – nowy budynek zakładu pielęgnacyjno-opiekuńczego i opiekuńczo-leczniczego, co ma poprawić jakość usług medycznych.

Podsumowanie

Powiat hajnowski cechuje się trwałą tendencją spadku liczby ludności, wysokim średnim wiekiem mieszkańców oraz ujemnym saldem migracji, co jest typowe dla wielu obszarów peryferyjnych Polski. Te demograficzne uwarunkowania wpływają na rosnące zapotrzebowanie na wsparcie psychiczne, szczególnie wśród osób starszych oraz grup społecznych narażonych na marginalizację.

W świetle tych trendów powiatowy program ochrony zdrowia psychicznego powinien uwzględnić działania:

- skierowane do osób w wieku poprodukcyjnym,
- ukierunkowane na profilaktykę i wsparcie rodzin,
- dostępne w formach dostosowanych do potrzeb mieszkańców terenów wiejskich (np. porady zdalne, punkty wsparcia środowiskowego),
- promujące zdrowie psychiczne wśród młodzieży i osób dorosłych, zapobiegając dalszym negatywnym skutkom depopulacji i społecznej izolacji.

Tabela 1. Liczba ludności powiatu hajnowskiego wg faktycznego miejsca zamieszkania (w miastach/na wsi) w latach 2023-2024

Nazwa	ogółem		mężczyźni		kobiety	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Powiat Hajnowski	38 817	38 237	18 748	18 466	20 069	19 771
Hajnówka (gmina miejska)	18 976	18 709	8 919	8 785	10 057	9 924
Białowieża	2 048	1 984	1 007	974	1 041	1 010
Czeremcha	2 667	2 618	1 286	1 260	1 381	1 358
Czyże	1 754	1 720	844	824	910	896
Dubicze Cerkiewne	1 309	1 285	656	642	653	643
Hajnówka (gmina wiejska)	3 637	3 605	1 860	1 849	1 777	1 756
Kleszczele	2 095	2 066	1 050	1 042	1 045	1 024
Kleszczele - miasto	1 049	1 026	520	512	529	514
Kleszczele - obszar wiejski	1 046	1 040	530	530	516	510
Narew	3 217	3 158	1 586	1 564	1 631	1 594
Narewka	3 114	3 092	1 540	1 526	1 574	1 566

III. DIAGNOZA ORGANIZACJI WSPARCIA ZDROWIA PSYCHICZNEGO W POWIECIE HAJNOWSKIM

1. Centrum Zdrowia Psychicznego (CZP) w Hajnówce – charakterystyka opieki psychiatrycznej dla dorosłych na terenie Powiatu Hajnowskiego

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego stanowi, że zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiązku państwa. W związku z tym nakłada na organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane obowiązek zapewnienia ochrony zdrowia psychicznego. W działaniach na rzecz ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć również stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Zgodnie z art.3 Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123 ze zm.) za osoby z zaburzeniami psychicznymi uważa się:

- osoby chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne),
- upośledzone umysłowo,
- wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Zgodnie z Narodowym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017- 2022 osobom z zaburzeniami psychicznymi powinno się zapewnić kompleksową, wielostronną i powszechnie dostępną opiekę zdrowotną oraz inne formy opieki i pomocy niezbędne do życia w środowisku rodzinnym i społecznym. W tym celu powołano Centra Zdrowia Psychicznego realizujące środowiskową opiekę psychiatryczną, dostępną natychmiast, bezpłatnie, całą dobę.

Centrum Zdrowia Psychicznego działające w ramach Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Hajnówce

Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce działa w strukturach Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Hajnówce od 1 lipca 2018 r., Jego celem jest zapewnienie kompleksowej bezpłatnej opieki psychiatrycznej dla pełnoletnich mieszkańców powiatu hajnowskiego, bielskiego i siemiatyckiego. Zadaniem Centrum jest ułatwienie dostępu do specjalistycznej pomocy osobom w kryzysie, w szczególności poprzez wdrażanie środowiskowego modelu opieki psychiatrycznej.

Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce to miejsce o kompleksowym charakterze działania, obejmujące: Oddział Psychiatryczny, Oddział Dzienny Psychiatryczny, Zespół Leczenia Środowiskowego oraz Poradnie Zdrowia Psychicznego z Punktami Zgłoszeniowo- Koordynacyjnymi (PZK). Punkty Zgłoszeniowo-Koordynacyjne znajdują się w Hajnówce i Siemiatyczach i stanowią miejsce pierwszego kontaktu z Centrum.

Punkt Zgłoszeniowo-Koordynacyjny

Pracownikami Punktu Zgłoszeniowo- Koordynacyjnego są psycholodzy, pielęgniarki psychiatryczne, terapeuci środowiskowi. Przeprowadzają oni wstępny wywiad oraz przekazują informacje o zakresie działania CZP. Udzielają natychmiastowego wsparcia oraz wyznaczają ścieżkę dalszego postępowania. W razie potrzeby proponują osobie zainteresowanej wizytę u kolejnych specjalistów

i ustalają termin spotkania – w przypadkach pilnych nie później niż 72 godziny od zgłoszenia.

W zależności od typu opieki, który odpowiada potrzebom danego pacjenta zostają mu udzielone świadczenia w ramach poszczególnych komórek, integralnie tworzących Centrum, do których należą:

1. Oddział Psychiatryczny

Świadczenia stacjonarne udzielane są w Oddziale Psychiatrycznym i obejmują głównie: świadczenia terapeutyczne, niezbędne badania diagnostyczne, konsultacje specjalistyczne, leki, wyroby medyczne, wyżywienie, działania psychoedukacyjne dla pacjentów i ich rodzin. Konsultacja lekarska przed przyjęciem na oddział odbywa się w izbie przyjęć, która jest także miejscem udzielania pomocy doraźnej całodobowo przez wszystkie dni tygodnia.

2. Oddział Dzienny Psychiatryczny

Terapia w trybie dziennym jest przeznaczona dla osób, u których nasilenie życiowych trudności lub objawów choroby powoduje pogorszenie ogólnego funkcjonowania, lecz które nie wymagają całodobowej hospitalizacji. Pobyt na oddziale dziennym jest też narzędziem wsparcia w powrocie do codzienności po ukończeniu leczenia szpitalnego, aktywizującym do pełnienia ról społecznych, rodzinnych i zawodowych oraz rozwijania zainteresowań. Opieka na oddziale obejmuje postępowanie diagnostyczne wraz z ustaleniem planu leczenia, jak również oddziaływania terapeutyczne, rehabilitacyjne oraz edukacyjne.

3. Zespół Leczenia Środowiskowego

Zespół Leczenia Środowiskowego (ZLŚ) został utworzony na potrzeby wdrażania charakterystycznego dla Centrów Zdrowia Psychicznego środowiskowego modelu opieki psychiatrycznej, który ma stanowić formę terapii dla osób z przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi. Świadczenia udzielane w ZLŚ obejmują głównie: konsultacje lekarskie wraz z diagnostyką i ustaleniem farmakoterapii, pomoc psychologiczną, świadczenia terapeutyczne, czynności pielęgniarstwa, działania edukacyjno-konsultacyjne dla rodzin. Realizacja zadań ZLŚ opiera się na opiece czynnej, skoncentrowanej na poprawie i utrzymaniu stabilności stanu psychicznego pacjentów na takim poziomie, aby nie dopuścić do konieczności hospitalizacji całodobowej. Wizyty w środowisku domowym pacjenta sprzyjają edukacji i budowaniu sieci wsparcia społecznego w jego najbliższym otoczeniu.

4. Poradnia Zdrowia Psychicznego z Punktem Zgłoszeniowo-Koordynacyjnym

Poradnia kieruje swoją ofertę do osób przeżywających problemy emocjonalne, poszukujących wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych, cierpiących z powodu zaburzeń i chorób psychicznych, których objawy utrudniają codzienne życie. W zakresie pomocy, jaką świadczy Poradnia, jest diagnostyka i leczenie psychiatryczne, a także diagnostyka psychologiczna i różne formy oddziaływań psychologicznych. Zespół Poradni tworzy szeroka grupa specjalistów z dziedziny psychiatrii, psychologii i psychoterapii.

Tabela 2. Liczba porad udzielonych osobom z zaburzeniami psychicznymi z poszczególnych grup w Poradni Zdrowia Psychicznego w Hajnówce w latach 2023-2025

Liczba porad udzielonych osobom z zaburzeniami psychicznymi z poszczególnych grup.	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Upośledzenie umysłowe (F70-F73.1)	201	189	190
Zaburzenia nerwicowe i związane ze stresem (F40-F48)	2739	3153	2949
Zaburzenia organiczne (F00-F09)	742	786	770
Depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe (F31- i F33)	952	974	877
Epizody afektywne (F30 i F32)	1016	1328	1481
Schizofrenia (F20)	975	1293	1232
Zaburzenia behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi (F50- F59)	113	104	104

Zaburzenia osobowości (F60- F69)	150	262	302
----------------------------------	-----	-----	-----

Analiza danych pokazuje, że najczęściej porad udzielono osobom z zaburzeniami nerwicowymi i związanymi ze stresem oraz epizodami afektywnymi. W stosunku do roku 2023 podwoiła się w roku 2025 liczba osób z zaburzeniami osobowości: ze 150 do 302. Obserwuje się również wzrost ilości pacjentów ze zdiagnozowaną schizofrenią: 975 osób w roku 2023 i 1232 osoby w roku 2025.

Tabela 3. Liczba pacjentów Poradni Zdrowia Psychicznego w Hajnówce w poszczególnych grupach demograficznych w latach 2023-2025

Liczba pacjentów w Poradni Zdrowia Psychicznego w Hajnówce							
Rok	Rocznik	Płeć		Wiek			
				18-25	26-40	41-65	pow. 65
2023	1768	Mężczyźni	658	65	152	282	159
		Kobiety	1110	74	175	465	396
2024	1889	Mężczyźni	702	58	178	291	175
		Kobiety	1187	74	171	492	450
2025	1930	Mężczyźni	733	62	168	319	184
		Kobiety	1197	71	193	504	429

Analiza tabeli wykazuje, że wśród pacjentów Poradni Zdrowia Psychicznego w Hajnówce przeważają kobiety. Najwięcej osób korzystających z pomocy Poradni, biorąc pod uwagę grupę wiekową stanowią pacjenci w wieku 41-65 lat.

Tabela 4. Liczba świadczeń oraz liczba pacjentów w poszczególnych formach opieki w Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce w latach 2023-2025

Zakres świadczeń	2023		2024		2025	
	Liczba świadczeń	Liczba pacjentów	Liczba świadczeń	Liczba pacjentów	Liczba świadczeń	Liczba pacjentów
Świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	6472	1745	7676	1856	7537	1897
Świadczenia dzienne psychiatryczne dla dorosłych	-	34	1085	35	1947	35
Leczenie środowiskowe (domowe)	3825	96	4989	158	5342	168
Punkt Zgłoszeniowo-Koordynacyjny	-	-	460	400	677	565
Hospitalizacje w Oddziale Psychiatrycznym (zaburzenia psychiczne)	-	748	-	693	-	616
Hospitalizacje w Oddziale Psychiatrycznym (uzależnienia)	-	150	-	167	-	195

Z analizy tabeli wynika, że następuje wzrost liczby świadczeń ambulatoryjnych przy jednoczesnym spadku liczby hospitalizacji pacjentów z zaburzeniami psychicznymi.

2. Poradnia Leczenia Uzależnień - działania związane z problematyką dotyczącą uzależnień

Poradnia Leczenia Uzależnień w Hajnówce obejmuje specjalistyczną, ambulatoryjną opieką zdrowotną osoby pijące szkodliwie, uzależnione od alkoholu i/lub innych substancji psychoaktywnych (leki, narkotyki), jak też z zaburzeniami nawyków i popędów (np. hazard). Poradnia oferuje pomoc osobom będącym w bliskiej relacji z osobą uzależnioną, doświadczającym różnych form przemocy oraz osobom

z obciążeniami rodzinnymi nadużywania alkoholu (tj. dorosłe dzieci osób uzależnionych).

Zakres świadczeń terapeutycznych Poradni Leczenia Uzależnień:

- 1) realizacja podstawowego programu psychoterapii dla osób uzależnionych od alkoholu, środków psychoaktywnych i hazardu, w ramach którego odbywają się spotkania indywidualne i grupowe;
- 2) realizacja pogłębionego programu psychoterapii dla osób uzależnionych od alkoholu, środków psychoaktywnych i hazardu, które zakończyły podstawową psychoterapię ambulatoryjnie bądź stacjonarnie (w ramach tego programu prowadzone są spotkania indywidualne);
- 3) realizacja programu redukcji szkód dla osób z zaawansowanym uzależnieniem, które mają trudności z utrzymaniem pełnej abstynencji, celem jest minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych poprzez psychoedukację, program ograniczania picia, pracę nad motywacją i zmianą wzorców zachowań (w ramach tego programu realizowane są spotkania indywidualne i grupowe);
- 4) realizacja programu psychoterapii dla osób będących w bliskiej relacji z osobą uzależnioną, w ramach którego realizowane są spotkania indywidualne i grupowe;
- 5) pomoc osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych w celu znalezienia odpowiedniej placówki zajmującej się danym problemem, np. zdrowie psychiczne, przemoc w rodzinie;
- 6) pomoc osobom uzależnionym w znalezieniu odpowiedniego ośrodka stacjonarnego, MONARU czy szpitala specjalistycznego.

Poradnia posiada kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Tabela 5. Ilość przyjętych pacjentów w Poradni Leczenia Uzależnień w Hajnówce w latach 2023-2024

Rok	Ogółem	Uzależnienie	Zaburzenie adaptacyjne (współuzależnienie)
2023	299	267	32
2024	270	245	25

Tabela 6. Ilość przyjętych pacjentów w Poradni Leczenia Uzależnień w Hajnówce w latach 2023-2024 ze względu na rodzaj uzależnienia

Rok	Uzależnienie ogółem	Uzależnienie od alkoholu	Uzależnienie od substancji psychoaktywnych	Uzależnienie hazard
2023	267	246	19	2
2024	245	211	32	2

3. Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży „Psychologija” (OŚOPiP)

Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży „Psychologija” w Hajnówce jest placówką medyczną, stanowiącą I poziom referencyjny systemu ochrony zdrowia psychicznego w Polsce. Głównym celem Ośrodka jest zapewnienie bezpłatnej i łatwo dostępnej pomocy specjalistycznej, blisko miejsca zamieszkania pacjenta, bez konieczności posiadania skierowania. Ośrodek dedykowany jest dzieciom i młodzieży poniżej 18. roku życia (lub do 21. roku życia, jeśli kontynuują naukę w szkołach ponadpodstawowych) oraz ich rodzinom i opiekunom prawnym.

Cele i zadania Ośrodka to:

- 1) wczesna diagnostyka i wsparcie: rozpoznawanie problemów emocjonalnych i behawioralnych na wczesnym etapie, co ma zapobiegać pogarszaniu się stanu zdrowia i konieczności hospitalizacji;
- 2) działania w środowisku pacjenta: praca nie tylko w gabinecie, ale również w domu pacjenta oraz w jego środowisku rówieśniczym (np. współpraca ze szkołą, przedszkolem, świetlicami socjoterapeutycznymi, instytucjami z zakresu opieki społecznej, pieczy zastępczej);
- 3) opieka psychologiczna i psychoterapeutyczna: prowadzenie porad psychologicznych, sesji psychoterapii (indywidualnej, rodzinnej, grupowej) oraz wizyt domowych przez terapeutów środowiskowych lub innych specjalistów Ośrodka;
- 4) koordynacja opieki: współpraca z rodziną pacjenta, placówkami edukacyjnymi oraz innymi instytucjami wspierającymi rozwój dziecka;
- 5) odciążenie oddziałów szpitalnych: przejęcie pacjentów niewymagających intensywnej opieki psychiatrycznej ani leczenia farmakologicznego (w ośrodkach I poziomu nie przyjmuje lekarz psychiatra).

Kluczowe cechy funkcjonowania Ośrodka:

- 1) brak skierowania: do psychologa i psychoterapeuty nie jest wymagane skierowanie;
- 2) dostępność terytorialna: Ośrodek przyjmuje pacjentów z całego powiatu;
- 3) kadra specjalistyczna: zespół tworzą wykwalifikowani psycholodzy, psychoterapeuci oraz terapeuci środowiskowi;
- 4) odbiorcy świadczeń: świadczeniodawca udziela świadczeń ambulatoryjnych lub środowiskowych następującej grupie świadczeniobiorców: dzieci przed rozpoczęciem realizacji obowiązku szkolnego, dzieci i młodzież objęci obowiązkiem szkolnym i obowiązkiem nauki oraz kształcących się w szkołach ponadpodstawowych - do ich ukończenia, a także ich rodziny lub opiekunowie prawni;
- 5) Rodzaj świadczeń:
 - a) porada psychologiczna diagnostyczna - porada udzielana z wykorzystaniem wystandaryzowanych narzędzi psychologicznych, rozpoczynająca lub weryfikująca proces diagnostyczno-terapeutyczny,
 - b) porada psychologiczna - porada stanowiąca element wdrożonego planu leczenia, obejmująca: pomoc psychologiczną, niezbędne dodatkowe i kontrolne badania psychologiczne,
 - c) sesja psychoterapii indywidualnej - sesja z jednym świadczeniobiorcą, stanowiąca element ustalonego planu leczenia, nastawiona na przepracowanie podstawowych problemów i trudności świadczeniobiorcy,
 - d) sesja psychoterapii rodzinnej - sesja z rodziną stanowiąca element ustalonego planu leczenia nastawiona na przepracowanie nasilających się problemów i trudności oznaczających dysfunkcjonalność rodziny powodującą ryzyko wystąpienia zaburzeń psychicznych i somatycznych u członka rodziny,

- e) sesja psychoterapii grupowej - sesja realizowana w grupach świadczeniobiorców, stanowiąca element ustalonego planu leczenia,
 - f) sesja wsparcia psychospołecznego - oddziaływanie psychospołeczne, wsparcie psychospołeczne,
 - g) wizyta, porada domowa lub środowiskowa - wizyta, porada diagnostyczna, terapeutyczna lub psychologiczna udzielana w miejscu pobytu świadczeniobiorcy, kontynuująca leczenie według ustalonego planu terapeutycznego, dotycząca także rodzin lub opiekunów i obejmująca: ocenę postępu leczenia, realizację i koordynację zadań zaplanowanych w indywidualnym planie leczenia;
- 6) Główne obszary problemów:
- a) zaburzenia eksternalizacyjne,
 - b) zaburzenia internalizacyjne,
 - c) zaburzenia psychasteniczne,
 - d) zaburzenia procesów poznawczych,
 - e) zaburzenia neurorozwojowe,
 - f) zaburzenia wynikające z uwarunkowań środowiskowych,
 - g) zachowania autodestrukcyjne,
 - h) objawy i skargi somatyczne (psychosomatyczne).

Struktura organizacyjna Ośrodka:

1. Organ prowadzący: "Psychologija" Sp. z o.o. z/s w Lublinie, ul. Obrońców Pokoju 13/5.
2. Siedziba - Filia Ośrodka w Hajnówce: ul. 3-go Maja 59 Ł, 17-200 Hajnówka
3. Personel Ośrodka: psycholog - 3 osoby, psychoterapeuta - 2 osoby, terapeuta środowiskowy - 2 osoby.

Tabela 7. Ilość świadczeń realizowanych przez Ośrodek "Psychologia" w Hajnówce

Rok	Ilość świadczeń ogółem	Ilość porad psychologicznych w tym diagnostycznych	Ilość sesji psychoterapii indywidualnej	Ilość wizyt terapii środowiskowej	Średnia ilość świadczeń na miesiąc
2024	4011	1450	754	1807	334
2025	4072	1523	658	1891	337

4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną powiatowej administracji zespolonej. Realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, pieczy zastępczej, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce w ramach działań związanych z realizacją zapisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej prowadzi diagnozę sytuacji zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu, między innymi pozyskiwano dane z Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych, informacje przekazywane przez Komendę Powiatową Policji w Hajnówce o przypadkach zaistnienia przemocy.

1. Działania informacyjne dla osób doznających przemocy domowej:

- 1) współpraca z Policją w zakresie przekazywania informacji o usługach i formach wsparcia świadczonych przez PCPR skierowanych do rodzin będących w zainteresowaniu Policji,
 - 2) rozpowszechnianie informacji o realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych przez PCPR w Hajnówce,
 - 3) przygotowanie „Informatora dotyczącego podmiotów świadczących pomoc dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz podmiotów realizujących oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową na terenie powiatu hajnowskiego” (informator, przekazano instytucjom działającym w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie; informator został również opublikowany na stronie internetowej PCPR w Hajnówce).
2. Realizacja i monitoring programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej - w 2024 r. program ukończyło 13 osób, w 2025 roku 17 osób.

Tabela 8. Wykaz jednostek realizujących działania dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej

Lp.	Podmiot	Dane teleadresowe	Zakres oddziaływań
1.	POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W HAJNÓWCE	ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 10a, 17-200 Hajnówka tel. 85 682 36 42, 85 682 59 83, ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 8, 17-200 Hajnówka tel. 85 876 74 78. e-mail: pcpr@powiat.hajnowka.pl pracownikosocjalny@powiat.hajnowka.pl https://samorząd.gov.pl/web/pcpr-hajnowka	- Realizator Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową, - Realizator Programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową, - Poradnictwo psychologiczne, - Poradnictwo socjalne, rodzinne, - Poradnictwo informacyjne.
2.	MIASTO HAJNÓWKA	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce, Zespół Interdyscyplinarny w Hajnówce, ul. 11 Listopada 24, 17-200 Hajnówka, tel./fax: 85 682 20 11, e-mail: mops-hajnowka@home.pl https://mops-hajnowka.pl/	- Rozmowa, praca socjalna, - Informacja o działaniach prowadzonych przez PCPR w Hajnówce (Program korekcyjno-edukacyjny) - Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.
3.	MIASTO I GMINA KLESZCZELE	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kleszczelach, Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ul. 1 Maja 10, 17-250 Kleszczele, tel./fax: 85 681 80 69, e-mail: mops@kleszczele.pl www.kleszczele.pl	- Rozmowa, praca socjalna, - Informacja o działaniach prowadzonych przez PCPR w Hajnówce (Program korekcyjno-edukacyjny) - Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

4.	GINA BIAŁOWIEŻA	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białowieży, Zespół Interdyscyplinarny na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, ul. Sportowa 10, 17-230 Białowieża, tel.: 85 681 26 97, 511 926 847, fax: 856812679, e-mail: gops_bialowieza@poczta.onet.pl gops@ug.bialowieza.pl www.gmina.bialowieza.pl</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rozmowa, praca socjalna, - Informacja o działaniach prowadzonych przez PCPR w Hajnówce (Program korekcyjno-educacyjny) - Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.
5.	GINA CZEREMCHA	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeremsze, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy, ul. Duboisa 14, 17-240 Czeremcha, tel.: 85 685 01 29, 85 685 01 29, e-mail: gops@czaremcha.pl www.gops.czaremcha.pl</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rozmowa, praca socjalna, - Informacja o działaniach prowadzonych przez PCPR w Hajnówce (Program korekcyjno-educacyjny) - Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.
6.	GINA CZYŻE	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czyżach, Zespół interdyscyplinarny Gminy Czyże, 17-207 Czyże 98, tel.: 85 655 44 19, e-mail: gopsczyze@wp.pl, http://www.ugczyze.pl</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rozmowa, praca socjalna, - Informacja o działaniach prowadzonych przez PCPR w Hajnówce (Program korekcyjno-educacyjny) - Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.
7.	GINA DUBICZE CERKIEWNE	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Dubicze Cerkiewne, Zespół Interdyscyplinarny przy Urzędzie Gminy w Dubiczach Cerkiewnych, ul. Główna 65, 17-204 Dubicze Cerkiewne tel.: 85 682 79 91, fax: 85 682 79 80, e-mail: gops@dubicze-cerkiewne.pl www.dubicze-cerkiewne.pl</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rozmowa, praca socjalna, - Informacja o działaniach prowadzonych przez PCPR w Hajnówce (Program korekcyjno-educacyjny) - Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

8.	GMINA WIEJSKA HAJNÓWKA	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce, Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Hajnówce, ul. A Zina 1, 17-200 Hajnówka, tel.: 85 306 78 31, fax: 85 306 78 09, mail: gops@gmina-hajnowka.pl , https://samorzad.gov.pl/web/gops-hajnowka	- Rozmowa, praca socjalna, - Informacja o działaniach prowadzonych przez PCPR w Hajnówce (Program korekcyjno-educacyjny) - Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.
9.	GMINA NAREW	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narwi, Zespół Interdyscyplinarny, ul. Mickiewicza 101, 17-210 Narew, tel.: 85 681 67 52, fax: 85 873 35 35, mail: gops@narew.gmina.pl , http://www.portals.narew.gmina.pl/przeciwdzialanieprzemocy	- Rozmowa, praca socjalna, - Informacja o działaniach prowadzonych przez PCPR w Hajnówce (Program korekcyjno-educacyjny) - Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.
10.	GMINA NAREWKA	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narewce, Zespół Interdyscyplinarny przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Narewce, ul. Białowieska 5, 17-220 Narewka, tel.: 85 730 94 63, e-mail: gops@ug.narewka.wrotapodlasia.pl www.ug.narewka.pl	- Rozmowa, praca socjalna, - Informacja o działaniach prowadzonych przez PCPR w Hajnówce (Program korekcyjno-educacyjny) - Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.
11.	KOMENDA POWIATOWA POLICJI W HAJNÓWCE	ul. Armii Krajowej 1, 17-200 Hajnówka całodobowo 47 712 62 00 tel. alarmowy 112 e-mail: kpp@hajnowka.bk.policja.gov.pl	- Podejmowanie interwencji domowych, procedura Niebieskiej karty.
12.	PROKURATURA REJONOWA W HAJNÓWCE	ul. Warszawska 87, 17-200 Hajnówka tel. 85 65 65 380 fax. 85 68 22 158 e-mail: biuro.podawcze.prhaj@prokuratura.gov.pl	- Pomoc prawna, przyjmowanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa.

13.	<p>SĄD REJONOWY W BIELSKU PODLASKI VII WYDZIAŁ KARNY W HAJNÓWCE</p>	<p>II Wydział Karny w Bielsku Podlaskim Telefon do Biura Obsługi Interesanta w sprawach karnych: 85 731 21 65 ul. 3 Maja 7, 17-100 Bielsk Podlaski pok. 110, tel. 85 731 21 20 e-mail: w.karny@bielsk- podlaski.sr.gov.pl</p> <p>III Wydział Rodzinny i Nieletnich ul. 3 Maja 7, 17-100 Bielsk Podlaski pok. 207, tel. 85 731 21 30 e-mail: w.rodzinny@bielsk- podlaski.sr.gov.pl</p> <p>VII Zamiejscowy Wydział Karny w Hajnówce, ul. Warszawska 87 17-200 Hajnówka, pok. 111 tel. 85 731 23 00 e-mail: w.karny.hajnowka@bielsk- podlaski.sr.gov.pl</p>	<p>- Specjalistyczna pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem w czasie trwania akcji typu: Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem, Mediacje.</p>
-----	--	---	---

14.	<p style="text-align: center;">STAROSTWO POWIATOWE W HAJNÓWCE</p>	<p>1. I Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Skłodowskiej – Curie ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 7, 17-200 Hajnówka : poniedziałek – środa, piątek od 8.00 do 16.00, czwartek od 8.00 do 12.00</p> <p>2. Urząd Gminy w Narewce, 17-220 Narewka, ul. Białowieska 1: czwartek od 11.30 do 15.30</p> <p>Termin wizyty ustalany jest telefonicznie pod nr 85 682 48 36, osobiście w pok. nr 9 Starostwa Powiatowego w Hajnówce od poniedziałku do piątku w godz. od 7.30 – 15.30 lub pod adresem email: sprawy.spoleczne@powiat.hajnowka.pl a także elektronicznie za pośrednictwem systemu do zapisów on-line, https://zapisy-np.ms.gov.pl/</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej (wskazanie osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu prawnego, sporządzenie projektu pisma z wyłączeniem pism procesowych). - Udzielanie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, w tym w razie potrzeby sporządzenie wspólnie z osobą uprawnioną planu działania i pomoc w jego realizacji). Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje w szczególności porady dla osób zadłużonych i porady z zakresu spraw mieszkaniowych oraz zabezpieczenia społecznego. - Nieodpłatna mediacja (przygotowanie projektu umowy lub wniosku o przeprowadzenie mediacji, przeprowadzenie mediacji).
15.	<p style="text-align: center;">HAJNOWSKIE STOWARZYSZENIE ABSTYNETÓW I RODZIN KLUB ABSTYNETÓW „DĄB”</p>	<p style="text-align: center;">17-200 Hajnówka, ul. Ks. Ignacego Wierobieja 18, tel. 537 888 518 e-mail: stowarzyszenie_dab@wp.pl</p>	<p style="text-align: center;">- Poradnictwo, Godziny poniedziałek – piątek: 10.00 - 12.00 i 16.00 - 20.00 sobota – niedziela: 16.00-20.00</p>

Wspieranie rodzin zastępczych.

Na terenie Powiatu Hajnowskiego w ciągu roku 2025 r. funkcjonowało 48 rodzin zastępczych i 3 rodzinne domy dziecka, w których przebywało ogółem 96 wychowanków. Natomiast na koniec roku 2025 r. funkcjonowały 43 rodziny zastępcze i 3 rodzinne domy dziecka, w których przebywało 84 wychowanków. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce do pracy na rzecz rodzin zastępczych zatrudnia 3 Koordynatorów Rodzinnej Pieczy Zastępczej (3 etaty) i jednego Starszego Pracownika Socjalnego. Wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w ciągu roku 2025 objętych było 49 rodzin zastępczych, w których przebywało 93 wychowanków. W 2025 r. kontakty z rodzinami zastępczymi odbywały się na terenie zamieszkania rodzin oraz w siedzibie PCPR średnio raz w miesiącu.

Koordynatorzy odwiedzili rodziny zastępcze w ich miejscu zamieszkania łącznie 301 razy. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w 2025 roku przeprowadzili łącznie 138 ocen sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Hajnówce został powołany Zarządzeniem Starosty Hajnowskiego w 1999 r. Zespół rozpoczął działalność z dniem 1 stycznia 2000 r. i funkcjonuje przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce. Powiatowy zespół wydaje odpowiednio orzeczenia o:

- niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 roku życia,
- stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia,
- wskazaniach do ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy.

W przypadku osób, które ukończyły 16 rok życia przepisy stanowią gradację niepełnosprawności poprzez określenie jej stopni. Uzyskanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności pozwala korzystać z systemu wsparcia osób niepełnosprawnych, t.j: w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia, w zakresie rehabilitacji społecznej – możliwość uczestniczenia w terapii zajęciowej realizowanej w warsztatach terapii zajęciowej oraz możliwość uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych; dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby; ulgi w podatkach, zniżki w komunikacji publicznej, zwolnienie z opłat radiowo – telewizyjnych (abonamentu); usługi socjalne, opiekuńcze, terapeutyczne i rehabilitacyjne świadczone przez instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki; uprawnienia do zasiłku pielęgnacyjnego, zasiłku stałego i innych świadczeń przewidzianych w odrębnych przepisach dla osób legitymujących się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności.

Symbol przyczyny niepełnosprawności zawarty w orzeczeniu odzwierciedla rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, która niezależnie od przyczyny jej powstania powoduje zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych i aktywności społecznej osoby zainteresowanej lub dziecka. Orzeczenie może zawierać więcej niż jeden symbol przyczyny niepełnosprawności, nie więcej niż trzy symbole schorzeń, które w porównywalnym stopniu wpływają na zaburzenie funkcji organizmu. Symbol przyczyny niepełnosprawności oznacza się następująco:

01-U – upośledzenie umysłowe;

02-P – choroby psychiczne;

03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;

04-O – choroby narządu wzroku;

05-R – upośledzenie narządu ruchu;

06-E – epilepsja;

07-S – choroby układu oddechowego i krążenia;

08-T – choroby układu pokarmowego;

09-M – choroby układu moczowo-płciowego;

10-N – choroby neurologiczne;

11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego;

12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe.

Tabela 9. Dane statystyczne dotyczące Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Hajnówce w latach 2024 – 2025. Osoby przed 16 rokiem życia.

Lp.	Przyczyny niepełnosprawności	Razem liczba orzeczeń w 2024 r.	Razem liczba orzeczeń w 2025 r.
1.	01-U	1	1
2.	02-P	5	3
3.	03-L	5	3
4.	04-O	1	1
5.	05-R	2	1
6.	06-E	4	0
7.	07-S	2	2
8.	08-T	0	0
9.	09-M	1	1
10.	10-N	13	8
11.	11-I	6	9
12.	12-C	39	42
	RAZEM	79	71

Z przedstawionych danych wynika, że w 2025 r. zmniejszyła się liczba osób orzeczonych przed 16 rokiem życia o 8 w stosunku do roku 2024. Zmniejszenie nastąpiło w liczbie osób z symbolami niepełnosprawności 02-P, 03-L, 05-R 06-E i 10-N. Na tym samym poziomie utrzymała się liczba osób z orzeczeniem o symbolach: 01-U 04-O, 07-S, 08-T, 09-M. Zwiększeniu natomiast uległa liczba osób zaliczonych do symboli: 11-I i 12 C.

Tabela 10. Liczba wydanych orzeczeń w 2024 i 2025 r. wg przyczyn niepełnosprawności, stopnia niepełnosprawności. Osoby powyżej 16 roku życia.

Lp.	ROK	2024	2024	2024	2024	2025	2025	2025	2025
	Symbole	znacznego	umiarkowanego	lekki	razem	znacznego	umiarkowanego	lekki	razem
1.	01-U	14	3	1	18	9	5	2	16
2.	02-P	117	66	8	191	108	68	9	185
3.	03-L	3	61	11	75	8	46	13	67
4.	04-O	18	19	11	48	19	14	5	38
5.	05-R	286	582	100	968	305	484	65	854
6.	06-E	0	2	2	4	3	6	3	12
7.	07-S	93	92	14	199	83	58	11	152
8.	08-T	47	7	5	59	30	10	5	45

9.	09-M	38	16	6	60	48	15	3	66
10.	10-N	89	38	6	133	85	30	10	125
11.	11-I	15	17	8	40	15	11	11	37
12.	12C	1	6	2	9	7	1	2	10
	Razem	721	909	174	1804	720	748	139	1607

Z przedstawionych danych wynika, że w 2025 r. zmniejszyła się liczba osób orzeczonych po 16 roku życia zaliczonych do osób z niepełnosprawnością o 197 w stosunku do roku 2024. Zmniejszenie nastąpiło w liczbie osób z symbolami niepełnosprawności 0-1U, 02-P, 03-I, 01-O, 05-R, 07-S, 08-T, 10-N i 11-I. Zwiększeniu natomiast uległa liczba osób zaliczonych do symboli niepełnosprawności: 06-E, 09-M i 12 C.

Zmniejszenie osób orzeczonych w 2025 r. mogło być spowodowane zakończeniem w 2024 r. okresu pandemii i zakończeniu obowiązywania przedłużenia ważności orzeczeń na podstawie ustawy o pandemii.

Dom Dziecka im. Haliny Kopalińskiej w Białowieży

Dom Dziecka im. Haliny Kopalińskiej w Białowieży funkcjonuje w strukturach PCPR w Hajnówce. Zapewnia on dzieciom całodobową opiekę i wychowanie, realizując zadania przeznaczone dla placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego i interwencyjnego. Obejmuje opieką 14 wychowanków. Placówka stale współpracuje i korzysta z usług Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Hajnówce. Po przyjęciu dziecka pod swoją opiekę, placówka wnioskuje o diagnozę psychologiczną, pedagogiczną i logopedyczną. Dzieci korzystają także z zajęć specjalistycznych, takich jak Trening Umiejętności Społecznych oraz z pomocy psychologa. Wychowankowie Placówki korzystają również z usług psychologiczno-pedagogicznych w Ośrodku Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży "Psychologija" w Hajnówce, Kliniki Psychiatrii i Centrum Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży w Białymstoku (Klinika Psychiatrii Dzieci i Młodzieży, Oddział Dzienny, Poradnia Zdrowia Psychicznego), Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży [ANIMUS](#) w Bielsku Podlaskim, a także z Podlaskiego Centrum Konsultacyjno-Diagnostycznego, które powstało w ramach Projektu „Podlaska Akademia Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej”, realizowanego przez Województwo Podlaskie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku.

Placówka organizuje zajęcia w zakresie promocji zdrowia psychicznego, na których szczególną uwagę przywiązuje do nauki uważności wobec emocji własnych i innych ludzi, rozwijania empatii oraz pracy nad poczuciem własnej wartości, w celu zapobiegania zachowaniom samobójczym. Różnego rodzaju aktywności i zajęcia dodatkowe organizowane przez wychowawców mają na celu integrację rówieśniczą wśród dzieci, nabywanie i rozwijanie ich kompetencji społecznych, umiejętności interpersonalnych oraz zachęcanie do różnych form spędzania wolnego czasu. Każdy z wychowanków może liczyć na indywidualną pomoc i wsparcie zarówno w sytuacji wystąpienia kryzysów emocjonalnych oraz w przypadku trudów życia codziennego. W trosce o dzieci będące pod opieką placówki, pracownicy stale uczestniczą w szkoleniach. Ma to na celu podniesienie kompetencji zawodowych oraz dalszy rozwój w zakresie promocji zdrowia psychicznego.

5. Powiatowy Urząd Pracy w Hajnówce

Powiatowy Urząd Pracy oferuje wsparcie dla osób z zaburzeniami psychicznymi, pomagając im w integracji na rynku pracy oraz w poprawie ich sytuacji zawodowej. W miarę możliwości urząd oferuje specjalistyczne programy aktywizacyjne, które uwzględniają indywidualne potrzeby i ograniczenia wynikające z niepełnosprawności (w tym w obszarze zaburzeń psychicznych), pomagając w wyborze odpowiedniego zatrudnienia lub podnoszeniu kwalifikacji.

Działaniem w ramach programów aktywizacyjnych jest indywidualny plan działania, opracowywany przy współpracy z doradcami ds. zatrudnienia. Ważnym elementem wsparcia jest także oferowanie prac interwencyjnych i staży, które umożliwiają osobom z zaburzeniami psychicznymi zdobycie doświadczenia zawodowego w warunkach dostosowanych do ich potrzeb. Pracodawcy zatrudniając osoby z niepełnosprawnościami mogą liczyć na refundację części kosztów zatrudnienia takich pracowników.

Osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą także korzystać z usług pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, które oferują pomoc w znalezieniu odpowiedniego miejsca zatrudnienia oraz przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej. W organizowanych od trzech lat Targach Pracy uczestniczy lokalna społeczność, jak również osoby z niepełnosprawnością intelektualną oraz z chorobami psychicznymi. Mają one możliwość bezpośredniego kontaktu z lokalnymi pracodawcami.

Działania Powiatowego Urzędu Pracy mają na celu wspieranie aktywności zawodowej i przeciwdziałanie bezrobociu oraz reagowanie na potrzeby regionalnego rynku pracy.

Tabela 11. Dane dotyczące wskazanego obszaru w 2024 roku

Liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy z zaburzeniami psychicznymi w 2024 r.			
Przyczyna niepełnosprawności 01-U, 02-P	Liczba osób		Ogółem
	bezrobotni	poszukujących pracy	
upośledzenie umysłowe	6	2	8
choroby psychiczne	20	8	28
RAZEM	26	10	36

Tabela 12. Dane dotyczące wskazanego obszaru w 2025 roku

Liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy z zaburzeniami psychicznymi w 2025 r.			
Przyczyna niepełnosprawności 01-U, 02-P	Liczba osób		Ogółem
	bezrobotni	poszukujących pracy	
upośledzenie umysłowe	4	2	6
choroby psychiczne	19	11	30
RAZEM	23	13	36

Łącznie w 2024 r. i 2025 r. w ewidencji PUP zarejestrowane były 72 osoby z zaburzeniami psychicznymi (w tym: 49 osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami oraz 23 osoby poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu).

Tabela 13. Rodzaje wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w PUP w roku 2024

Rodzaj wsparcia dla osób zarejestrowanych w PUP z symbolami przyczyny niepełnosprawności zatrudnienia 01-U, 02-P	Liczba osób	Efekt (podjęcie zatrudnienia)
	2024r.	
1. Aktywizacja zawodowa z projektu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).	-	-
- poradnictwo zawodowe	-	-
- staże	-	-
- szkolenia	-	-
- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	-	-
- jednorazowe środki na podjęcie działalności	-	-
2. Aktywizacja zawodowa w ramach ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.	12	8
- poradnictwo zawodowe	2	-
- staże	1	1
- szkolenia	-	-
- prace interwencyjne	1	1
- roboty publiczne	6	6
- prace społecznie użyteczne	2	-
- jednorazowe środki na podjęcie działalności	-	-
RAZEM (poz. 1 i 2)	12	8

Tabela 14. Rodzaje wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w PUP w roku 2025

Rodzaj wsparcia dla osób Zarejestrowanych w PUP z symbolami przyczyny niepełnosprawności zatrudnienia) 01-U, 02-P	Liczba osób	Efekt (podjęcie zatrudnienia)
	2025r.	
1. Aktywizacja zawodowa z projektu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).	-	-
- poradnictwo zawodowe	-	-
- staże	-	-
- szkolenia	-	-
- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	-	-
- jednorazowe środki na podjęcie działalności	-	-
2. Aktywizacja zawodowa w ramach ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.	13	5
- poradnictwo zawodowe	8	1
- staże	-	-

- szkolenia	-	-
- prace interwencyjne	1	1
- roboty publiczne	3	3
- prace społecznie użyteczne	1	-
- jednorazowe środki na podjęcie działalności	-	-
RAZEM (poz. 1 i 2)	13	5

Tabela 15. Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2024-2025

Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Liczba osób	Efekt (podjęcie zatrudnienia)
	2024r.	
1. Aktywizacja zawodowa z projektu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	-	-
- pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe	-	-
2. Aktywizacja zawodowa w ramach ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	38	8
- pośrednictwo pracy	36	8
- poradnictwo zawodowe*	2	-
RAZEM (poz. 1 i 2)	38	8
Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Liczba osób	Efekt (podjęcie zatrudnienia)
	2025r.	
1. Aktywizacja zawodowa z projektu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	-	-
- pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe	-	-
2. Aktywizacja zawodowa w ramach ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	40	5
- pośrednictwo pracy	36	4
- poradnictwo zawodowe*	4	1
RAZEM (poz. 1 i 2)	40	5

*osoby objęte poradnictwem zawodowym to te same osoby, które zostały wykazane w pośrednictwie pracy.

Powyższe dane wskazują, iż liczba osób z niepełnosprawnościami pozostająca w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy jest na podobnym poziomie w 2025 roku w stosunku do roku 2024. Sugeruje to ich aktywną postawę na rynku pracy oraz ich skuteczną aktywizację zawodową.

6. Środowiskowy Dom Samopomocy w Hajnówce

Środowiskowy Dom Samopomocy w Hajnówce jest to dom dziennego pobytu, który oferuje wsparcie dla 55 osób z zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnością intelektualną, schorzeniami krążeniowo-neurologicznymi oraz sprzężonymi (dom typu A,B,C). ŚDS świadczy usługi nieodpłatnie od poniedziałku do piątku w godzinach 07.30-15.30. Zajęcia terapeutyczne prowadzone są w formie indywidualnej i grupowej. Celem działań terapeutycznych jest podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, zapobieganie izolacji społecznej oraz stygmatyzacji. Prowadzone działania są ukierunkowane na zwiększanie kompetencji społecznych, samodzielności w funkcjonowaniu i na lepsze radzenie sobie z dysfunkcjami psychosomatycznymi. Uczestnicy otrzymują wsparcie w sytuacjach kryzysowych poprzez podejmowanie wczesnych interwencji, są motywowani do regularnej farmakoterapii, kontaktu z CZP oraz innymi poradniami specjalistycznymi. Uzyskują pomoc w realizacji spraw administracyjnych, urzędowych. Zadania realizowane przez jednostkę sprzyjają pokonywaniu stereotypów, integracji społecznej oraz aktywizacji, co jest niezbędne w procesie zdrowienia oraz lepszej adaptacji osób z zaburzeniami psychicznymi w środowisku.

Podopieczni uczestniczą w wydarzeniach lokalnych, prezentują swoją twórczość manualną i wokalną, mają możliwość rozwijania zainteresowań i hobby, budowania nowych relacji. Każdy z uczestników realizuje indywidualny plan wspierająco-aktywizujący dostosowany do potrzeb i zainteresowań poprzez uczestnictwo w poszczególnych pracowniach i treningach, takich jak: pracownia rękodzieła artystycznego, pracownia plastyczna, pracownia kulturalno-oświatowa, pracownia techniczna, kulinarna, komputerowa, pracownia funkcji poznawczych i relaksacji, zajęcia sportowe, rehabilitacyjne zajęcia logopedyczne treningi funkcjonowania w życiu codziennym, treningi umiejętności społecznych i rozwiązywania problemów, treningi organizacji czasu wolnego, psychoedukacja.

Tabela 16. Liczba wydanych decyzji kierujących do Środowiskowego Domu Samopomocy w latach 2023-2025

Rok	Liczba wydanych decyzji kierujących do ŚDS
2023	61
2024	63
2025	62

Przy ŚDS powołane zostało stowarzyszenie „KOLOROWE KRZESŁA”, którego celem jest :

- 1) prowadzenie działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 2) działania na rzecz pomocy osobom z niepełnosprawnościami, wdrażanie tych osób do aktywnego życia społecznego, tworzenie warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami oraz wspieranie i pomoc ich opiekunom;
- 3) niesienie pomocy społecznej, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych osób;
- 4) szerzenie w społeczeństwie wiedzy na temat zaburzeń psychicznych;
- 5) promocja zdrowia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy.

7. Warsztat Terapii Zajęciowej przy Parafii Świętej Trójcy w Hajnówce

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Parafii Świętej Trójcy w Hajnówce, stanowi jednostkę ukierunkowaną na rehabilitację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami z powiatu hajnowskiego. Działalność Warsztatu obejmuje działania mające na celu nabywanie, rozwijanie oraz przywracanie umiejętności niezbędnych do możliwie samodzielnego funkcjonowania społecznego oraz aktywizację zawodową.

Bieżąca działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej jest współfinansowana ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) oraz środków samorządu powiatowego.

W ramach działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej realizowane są działania z zakresu profilaktyki oraz wsparcia psychospołecznego, ukierunkowane na ochronę i wzmacnianie zdrowia psychicznego uczestników, zapobieganie pogłębianiu się trudności emocjonalnych i społecznych, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach codziennych oraz wzmacnianie kompetencji społecznych

i samodzielności, sprzyjających integracji społecznej i aktywizacji zawodowej.

Kandydat ubiegający się o przyjęcie do WTZ powinien posiadać:

- 1) aktualne orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym lub znacznym, ze wskazaniem do uczestnictwa w terapii zajęciowej;
- 2) uzgodnienie przyjęcia z PCPR.

Tabela 17. Liczba osób z niepełnosprawnością uczęszczających do Warsztatu Terapii Zajęciowej w Hajnówce w latach 2023-2025

Rok	Liczba osób z niepełnosprawnością uczęszczających do Warsztatu Terapii Zajęciowej w Hajnówce w latach 2023-2025.							
	Ogółem	01-U	02-P	04-P	10-N	11-I	12-C	Niepełnosprawność sprzężona
2023	35	11	3	1	1	1	18	14
2024	35	11	3	1	2	1	17	14
2025	38	11	4	1	2	1	19	16

Od 22.12.2025 r. zwiększyła się do 38 liczba osób uczęszczających do Warsztatu Terapii Zajęciowej w Hajnówce.

8. Placówki opieki długoterminowej w Powiecie Hajnowskim

Tabela 18. Działania w zakresie zdrowia psychicznego w latach 2024-2025

Nazwa	2024 rok			2025 rok		
	ilość podopiecznych	opieka psychologiczna	opieka psychiatryczna	ilość podopiecznych	opieka psychologiczna	opieka psychiatryczna
Dom Pomocy Społecznej "Rokitnik" Białowieża	73	Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce	1/2 etatu lekarz psychiatra Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce	73	Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce	1/2 etatu lekarz psychiatra do 31.08.2025r., od 01.09.2025 Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce
Dom Miłosierdzia "Samarytanin" Hajnówka	42	Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce	Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce	46	Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce	Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce
Ośrodek Opiekuńczy Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Starzynie	30	Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce	Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce	30	Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce	Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce
Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia "ELEOS" Dom Opieki w Trześciance	32	Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce	Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce	32	Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce	Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce
Fundacja Hospicjum Proroka Eliasza w Makówce	30 hosp. stacjonarne 54 hosp. domowe	1 i 1/2 etatu	wolontariat psychiatryczny w Białymstoku wg potrzeb	30 hosp. stacjonarne 55 hosp. domowe	1 i 1/2 etatu	wolontariat psychiatryczny w Białymstoku w/g potrzeb

Na podstawie przedstawionej tabeli dotyczącej realizacji opieki psychiatrycznej w placówkach opieki długoterminowej w powiecie hajnowskim stwierdza się, że dostęp do świadczeń psychiatrycznych jest zapewniony poprzez Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce. Częstotliwość wizyt

psychiatrycznych jest dostosowana do indywidualnych potrzeb mieszkańców – osoby objęte stałym leczeniem pozostają pod systematyczną kontrolą specjalisty. Farmakoterapia prowadzona jest zgodnie z zaleceniami lekarza psychiatry, a personel placówek opieki długoterminowej monitoruje przyjmowanie leków oraz obserwuje ewentualne działania niepożądane. Dokumentacja medyczna jest prowadzona na bieżąco i zawiera informacje dotyczące: rozpoznań psychiatrycznych, zaleceń lekarskich, zmian w leczeniu, obserwacji stanu psychicznego mieszkańców.

W przypadku pogorszenia stanu zdrowia psychicznego mieszkańców zapewniona jest możliwość pilnej konsultacji specjalistycznej, skierowania do leczenia szpitalnego (oddział psychiatryczny). Personel opiekuńczo-terapeutyczny współpracuje z lekarzem psychiatrą w zakresie realizacji zaleceń terapeutycznych oraz obserwacji funkcjonowania mieszkańców. Placówki opieki długoterminowej mają także możliwość wsparcia psychologicznego.

Opieka psychiatryczna w placówkach opieki długoterminowej realizowana jest w sposób ciągły i dostosowany do potrzeb mieszkańców. Zapewniony jest dostęp do specjalisty psychiatry, właściwy nadzór nad leczeniem farmakologicznym oraz bieżące monitorowanie stanu psychicznego podopiecznych.

9. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hajnówce

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hajnówce jest placówką publiczną, której głównym celem jest diagnozowanie, udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wspomaganie szkół, przedszkoli i placówek oświatowych z terenu Powiatu Hajnowskiego. Korzystanie z pomocy udzielanej przez Poradnię jest dobrowolne i nieodpłatne. Poradnia udziela pomocy i wsparcia:

- dzieciom i młodzieży uczęszczającym do przedszkoli, szkół i placówek mających siedzibę na terenie powiatu hajnowskiego oraz ich rodzicom/opiekunom,
- dzieciom, które jeszcze nie rozpoczęły spełniania obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i nie korzystają z wychowania przedszkolnego oraz nie są objęte zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi, a których miejsce zamieszkania znajduje się na terenie powiatu hajnowskiego oraz ich rodzicom/opiekunom,
- dzieciom, które aktualnie nie uczęszczają do szkoły lub ośrodka, a których miejsce zamieszkania znajduje się na terenie powiatu hajnowskiego oraz ich rodzicom/opiekunom,
- nauczycielom, wychowawcom i specjalistom, zatrudnionym w przedszkolach, szkołach i placówkach z terenu powiatu hajnowskiego.

Efektom diagnozowania dzieci i młodzieży jest w szczególności: wydanie opinii i/lub wydanie orzeczenia o potrzebie: kształcenia specjalnego, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania. Poradnia wydaje orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami: niesłyszących, słabosłyszących, niewidomych, słabowidzących, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnościami sprzężonymi /więcej niż z jedną niepełnosprawnością wyżej wymienioną oraz orzeczenia dla dzieci i młodzieży zagrożonych niedostosowaniem społecznym lub niedostosowanych społecznie.

Orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych są wydawane dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim. Rodzice mogą się starać o takie orzeczenie już od 3 roku życia dziecka.

Orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania przysługuje w wyjątkowych sytuacjach, kiedy stan zdrowia dziecka uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola lub szkoły. Ta

forma nauczania przeznaczona jest dla dzieci poważnie chorych (np. z ciężkimi urazami, po wypadkach, operacjach, z chorobami onkologicznymi, zaburzeniami psychicznymi), których stan zdrowia znacznie utrudnia lub uniemożliwia uczęszczanie do szkoły.

Opinia o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka przeznaczona jest dla dzieci, u których wykryta została niepełnosprawność. Wczesne wspomaganie jest realizowane od wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana bezpośrednio dzieciom i młodzieży oraz rodzicom polega w szczególności na:

- prowadzeniu terapii dzieci i młodzieży oraz ich rodzin w formie: indywidualnych lub grupowych zajęć terapeutycznych dla dzieci i młodzieży, terapii rodziny, grup wsparcia, prowadzenia mediacji, interwencji kryzysowej, warsztatów, porad i konsultacji, wykładów i prelekcji, działalności informacyjno-szkoleniowej;
- udzielaniu wsparcia dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- udzielaniu pomocy rodzicom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży oraz w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych i wychowawczych.

Z roku na rok wzrasta liczba dzieci i młodzieży korzystających z pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Hajnówce. Tendencja ta znajduje odzwierciedlenie w rosnącej liczbie wydawanych przez Poradnię orzeczeń i opinii, liczbie osób korzystających z pomocy specjalistów.

Tabela 19. Liczba osób przyjętych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Hajnówce w latach 2023-2025

	Rok szkolny 2023/2024	Rok szkolny 2024/2025
Liczba przyjętych dzieci	746	852
Liczba przyjętych rodziców	1003	1682
Liczba przyjętych nauczycieli	41	173

Analiza informacji ujętych w tabeli wskazuje, że w roku 2025 wzrosła liczba osób przyjętych w Poradni.

Tabela 20. Liczba diagnoz wykonanych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Hajnówce w latach 2023-2025

Liczba wykonanych diagnoz	Rok szkolny 2023/2024	Rok szkolny 2024/2025
psychologicznych	385	389
pedagogicznych	389	400
logopedycznych	290	294
związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu	15	36

Analiza informacji wskazuje na nieznaczny wzrost liczby różnego rodzaju diagnoz wykonywanych na terenie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Hajnówce.

Tabela 21. Liczba osób korzystających z pomocy bezpośrednio udzielanej w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Hajnówce w latach 2023-2025

Forma bezpośrednio udzielanej pomocy	Rok szkolny 2023/2024	Rok szkolny 2024/2025
Konsultacje i porady udzielane rodzicom	1003	1155
Konsultacje i porady udzielane nauczycielom, pedagogom i psychologom szkolnym, wychowawcom placówek	44	90
Konsultacje i porady udzielane przedstawicielom instytucji m. in. MOPS, GOPS, PCPR, kuratorzy sądowi	18	21
Konsultacje i porady udzielane dzieciom i młodzieży	157	100
Terapie psychologiczne dzieci i młodzieży	21	24
Zajęcia o charakterze terapeutycznym dla dzieci i młodzieży	41	15

Analiza danych wskazuje na wzrost liczby osób korzystających z bezpośrednio udzielanej pomocy zwłaszcza w grupie rodziców i specjalistów szkolnych.

Tabela 22. Orzeczenia i opinie wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Hajnówce w latach 2023-2025

	Rok szkolny 2023/2024	Rok szkolny 2024/2025
Orzeczenia	81	145
Opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie	22	23
Opinie	207	233

Tabela 23. Rodzaje orzeczeń

Lp.	Rodzaj wydanego orzeczenia	Rok szkolny 2023/2024	Rok szkolny 2024/2025
1.	Niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim	8	8
2.	Niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym	4	3
3.	Niepełnosprawności sprzężone	8	14
4.	Niepełnosprawność intelektualna w stopniu głębokim	2	2
5.	Niewidomych i słabowidzących	0	1
6.	Niesłyszących i słabosłyszących	0	0
7.	O potrzebie indywidualnego nauczania	12	26
8.	Niepełnosprawnością ruchową, w tym afazją	11	19

9.	Niedostosowanych społecznie	1	1
10.	Zagrożonych niedostosowaniem społecznym	1	4
11.	Autyzm w tym z zespołem Aspergera	34	66
	Łącznie	81	145

Analizując powyższe informacje zauważalny jest wzrost ilości wydawanych opinii i orzeczeń. Szczególnie wzrosła ilość orzeczeń związanych z diagnozą całościowych zaburzeń rozwojowych – zaburzeń ze spektrum autyzmu oraz orzeczeń do indywidualnego nauczania. Głównym powodem wydania orzeczenia do indywidualnego nauczania są problemy emocjonalne, lękowe, stany depresyjne dzieci i młodzieży.

10. Ośrodki Pomocy Społecznej w Powiecie Hajnowskim

Ośrodki Pomocy Społecznej działające na terenie powiatu hajnowskiego prowadzą na poziomie gmin działalność w zakresie pomocy m.in. osobom z niepełnosprawnościami. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 sierpnia 2025 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o pomocy społecznej, *Dz. U. z 2025 r. poz. 1214*) zobowiązane są do udzielania pomocy zarówno osobom z niepełnosprawnością, jak i ich rodzinom.

W Powiecie Hajnowskim ośrodki pomocy społecznej funkcjonują w każdej gminie, są jednostkami organizacyjnymi realizującymi zadania na szczeblu gminnym.

Zasadniczą grupą zawodową, realizującą dane zadania w obszarze budowania wsparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, są pracownicy socjalni. Zapewniają oni osobom z zaburzeniami psychicznymi specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osoby wymagającej takiej pomocy. Jest to zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej, realizowane przez gminę. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są działaniami dostosowanymi do szczególnych potrzeb, wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczonymi przez osoby z fachowym przygotowaniem i kompetencjami zawodowymi. Obejmują one następujące obszary niesionej pomocy:

- uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
- interwencje i pomoc w życiu w rodzinie,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- pielęgnację, rehabilitację fizyczną i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu,
- pomoc mieszkaniową,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i w wyjątkowych przypadkach - do zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

W każdej gminie są podejmowane także inne działania, służące budowaniu wsparcia społecznego osobom z zaburzeniami psychicznymi, ukierunkowane m.in. na współpracę z innymi instytucjami (służbą zdrowia, policją, prokuraturą, sądami), organizacjami pozarządowymi, środowiskiem lokalnym, a także z rodzinami tych osób w zakresie terapii, jak też usprawniania funkcjonowania osoby chorej w środowisku.

Istotą pomocy społecznej jest udzielanie takiego wsparcia osobom psychicznie chorym oraz ich rodzinom, które umożliwi im samodzielną egzystencję, dając szansę na zaspokojenie podstawowych potrzeb, aktywność społeczną, skuteczną realizację ról społecznych, a także szansę na rozwój. Na terenie powiatu hajnowskiego działają:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce, 17-200 Hajnówka, ul. 11 Listopada 24, tel./fax.: 856822011, mail: mops-hajnowka@home.pl<https://mops-hajnowka.pl/>
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kleszczelach, 17-250 Kleszczele ul. Maja 10, tel.: 856818069, fax: 856818069, mail mops@kleszczele.pl, www.kleszczele.pl
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białowieży, 17-230 Białowieża, ul. Sportowa 10, tel.:856812697, 511926847, fax: 856812679, mail: gops_bialowieza@poczta.onet.pl gops@ug.bialowieza.pl, www.gmina.bialowieza.pl
4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeremsze, 17-240 Czeremcha, ul. Duboisa 14, tel.: 856850129, 856850129, mail:gops@czeremcha.plwww.gops.czeremcha.pl
5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czyżach, 17-207 Czyże 98, tel. 856554419, mail: gopsczyze@wp.pl, <http://www.ugczyze.pl>
6. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiczach Cerkiewnych, 17-204 Dubicze Cerkiewne , ul. Główna 65, tel.: 856827991, fax: 856827980, mail: gops@dubicze-cerkiewne.pl , www.dubicze-cerkiewne.pl
7. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce, 17-200 Hajnówka, ul. Zina 1, tel.: 853067831, fax: 853067809, mail: gops@gmina-hajnowka.pl, <https://samorząd.gov.pl/web/gops-hajnowka>
8. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narwi, 17-210 Narew, ul. Mickiewicza 101, tel. 856816752, fax: 858733535, mail: gops@narew.gmina.pl , <http://www.portals.narew.gmina.pl>
9. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narewce, 17-220 Narewka, ul. Białowieska 5, tel.: 857309463 mail: gops@ug.narewka.wrotapodlasia.plwww.ug.narewka.pl

11. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Hajnówce

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Hajnówce współpracuje z samorządem powiatowym w zakresie realizacji zadań związanych z ochroną zdrowia psychicznego poprzez:

- 1) monitorowanie i nadzór sanitarno-epidemiologiczny (kontroluje warunki sanitarne w placówkach opieki zdrowotnej, oświatowych oraz innych instytucjach, aby zapewnić środowisko sprzyjające zdrowiu psychicznemu);
- 2) edukację i profilaktykę (prowadzi działania edukacyjne skierowane do mieszkańców powiatu, które mają na celu podnoszenie świadomości na temat zdrowia psychicznego, wczesne rozpoznawanie zaburzeń oraz promowanie zdrowego stylu życia);
- 3) współpracę z samorządem i instytucjami (ściśle współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami w celu koordynacji działań profilaktycznych i interwencyjnych);
- 4) konsultacje i doradztwo (oferuje wsparcie eksperckie i konsultacyjne dla samorządów, pomagając w opracowywaniu i wdrażaniu lokalnych programów ochrony zdrowia psychicznego);
- 5) programy profilaktyczne (angażuje się w realizację programów profilaktycznych, które są integralną częścią lokalnych strategii ochrony zdrowia psychicznego, zapewniając merytoryczne wsparcie oraz monitorowanie ich efektywności).

Dzięki wymienionym działaniom, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Hajnówce wspiera powiat w tworzeniu spójnej i skutecznej polityki zdrowotnej, w tym w zakresie zdrowia psychicznego.

12. Stowarzyszenie Abstynentów i Rodzin Klub Abstynenta „DĄB” w Hajnówce

Hajnowskie Stowarzyszenie Abstynentów i Rodzin, Klub Abstynenta „DĄB” jest miejscem, w którym wsparcie mogą uzyskać trzeźwiejący alkoholicy, ich rodziny oraz osoby z ich bliskiego otoczenia. Ponadto w Klubie profesjonalną pomoc mogą otrzymać osoby współuzależnione oraz doznające

przemocy domowej. Praca stowarzyszenia polega, w większości, na bezpośrednich spotkaniach z klientami, a także konsultacjach telefonicznych. Biorąc pod uwagę oczekiwania klientów, dostosowywane są formy spotkań do ich potrzeb. Spotkania odbywają się w lokalu Klubu „Dąb” i w formie pracy online. Prowadzone są rozmowy, konsultacje, udzielana jest pomoc doraźna, wsparcie, poradnictwo, pomoc w sytuacji kryzysu, a także przekierowywanie do różnych instytucji.

W 2025 roku działaniami objęte były 43 osoby i odbyło się 354 spotkania (spotkania osobiste, konsultacje telefoniczne, spotkania i rozmowy z kuratorami, przesłuchania na policji).

Szczegółowe dane za rok 2025:

- 1) spotkaniami indywidualnymi objęte były 24 osoby, w tym 23 kobiety i 1 mężczyzna. Odbyło się 277 spotkań indywidualnych bezpośrednich i 43 konsultacje telefoniczne, co daje łącznie 320 spotkań indywidualnych;
- 2) wsparciem sporadycznym objętych było 7 osób, z którymi odbyło się 9 spotkań bezpośrednich i 5 w formie konsultacji telefonicznych, co daje łącznie 14 spotkań;
- 3) w spotkania grupowych uczestniczyło 11 osób, a odbyło się ich 19. Dotyczyły one pracy z klientami mieszkającymi z osobami uzależnionymi.

Spośród wszystkich klientów stowarzyszenia 25 osób doświadcza przemocy domowej; najczęściej jest to przemoc emocjonalna i ekonomiczna, jednak zdarzają się też pozostałe formy przemocy (przemoc fizyczna, seksualna, zaniedbanie).

IV. EDUKACJA DZIECI I MŁODZIEŻY

1. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Hajnówce

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Hajnówce jest placówką publiczną przeznaczoną dla dzieci, młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim, dzieci i młodzieży z autyzmem oraz dzieci, młodzieży z niepełnosprawnościami sprzężonymi, które wymagają stosowania specjalnych oddziaływań wychowawczych, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i zajęć rewalidacyjnych oraz posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. W skład Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Hajnówce wchodzi: Szkoła Podstawowa Specjalna, Szkoła Specjalna Przynależająca do Pracy. W dniach nauki uczniowie spoza Hajnówki mogą mieszkać w internacie Ośrodka.

W Ośrodku organizuje się zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu głębokim w wieku od 3 do 25r.ż., które posiadają orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych zespołowych/ indywidualnych.

W Ośrodku prowadzone jest Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dziecka, organizowane dla dzieci od momentu wykrycia niepełnosprawności do rozpoczęcia nauki w szkole na podstawie opinii o wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka wydanej przez publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną.

Tabela 24. Liczba uczniów SOSW w Hajnówce w 2023/2024, 2024/2025 i 2025/2026

	Szkoła Podstawowa	Szkoła Przynależająca do Pracy	Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dziecka	Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze

2023/2024	39	11	33	3
2024/2025	32	13	37	4
2025/2026	46	10	28	6

Podjęmowane przez placówkę działania z zakresu pomocy psychologiczno- pedagogicznej obejmują:

- 1) prowadzenie indywidualnego wsparcia psychologicznego dla uczniów, w tym rozmów wspierających, interwencji kryzysowych oraz działań ukierunkowanych na regulację emocji i zachowań,
- 2) prowadzenie Treningów Umiejętności Społecznych;
- 3) realizację zajęć i oddziaływań profilaktycznych wzmacniających kompetencje emocjonalno-społeczne uczniów, adekwatnie do ich możliwości poznawczych;
- 4) systematyczną współpracę z rodzicami i opiekunami prawnymi, obejmującą konsultacje, porady oraz psychoedukację w zakresie wspierania dobrostanu psychicznego dzieci;
- 5) współpracę z nauczycielami i specjalistami szkolnymi w celu opracowywania i realizacji indywidualnych form wsparcia oraz dostosowań edukacyjnych;
- 6) udział w pracach zespołów szkolnych oraz współpracę z instytucjami zewnętrznymi w zakresie diagnozy sytuacji uczniów oraz planowania dalszych oddziaływań pomocowych;
- 7) prowadzenie diagnozy mającej na celu ocenę funkcjonowania uczniów w obszarze emocjonalnym, społecznym i behawioralnym, co pozwala na lepsze planowanie indywidualnych oddziaływań terapeutycznych i profilaktycznych;
- 8) realizację programów wychowawczych i profilaktycznych dopasowanych do potrzeb szkoły, promujących zdrowie psychiczne, w tym wzmocnienie poczucia sprawczości oraz pierwszą pomoc psychologiczną.

W ramach kształtowania postaw prospołecznych, odpowiedzialności i poczucia własnej wartości uczniowie działają w Szkolnym Klubie Wolontariusza oraz w Samorządzie Uczniowskim.

Ośrodek współpracuje ze środowiskiem lokalnym i instytucjami zajmującymi się udzielaniem pomocy, wsparcia osobom z niepełnosprawnościami i ich rodzinom. Podjęmowane działania na rzecz aktywnego stylu życia poprzez organizację i udział w imprezach o charakterze sportowym.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy realizuje też zadania w ramach Wiodącego Ośrodka Koordynacyjno-Opiekuńczo-Rehabilitacyjnego – program „Za Życiem”.

Liczba dzieci objętych wsparciem w ramach programu wyniosła:

- 2023 r. – 33 dzieci,
- 2024 r. – 37 dzieci,
- 2025 r. – 42 dzieci.

W ramach realizacji zajęć Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka oraz programu „Za Życiem” działania mają charakter profilaktyczny, wspierający oraz psychoedukacyjny i są ukierunkowane na wzmacnianie kompetencji rodzicielskich oraz dobrostanu psychicznego dzieci.

Podjęmowane działania obejmują:

- 1) psychoedukację rodziców;
- 2) wspieranie kompetencji wychowawczych rodziców;
- 3) rozwijanie umiejętności emocjonalnych i społecznych dzieci poprzez współpracę z rodzicami;
- 4) wsparcie w zakresie komunikacji rodzic-dziecko;
- 5) profilaktykę trudności emocjonalnych i zachowań problemowych;

6) budowanie sieci wsparcia dla rodziców.

Efektami podejmowanych działań są: zwiększenie świadomości rodziców w zakresie zdrowia psychicznego dzieci, wzrost kompetencji wychowawczych i komunikacyjnych rodziców, lepsze rozumienie potrzeb emocjonalnych dzieci, wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa i dobrostanu psychicznego dzieci.

2. I Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Hajnówce

I Liceum Ogólnokształcące imienia Marii Skłodowskiej-Curie w Hajnówce z oddziałami przygotowania wojskowego, funkcjonujące na terenie miasta Hajnówka, obejmuje opiekę dydaktyczno-wychowawczą około 200 uczniów w wieku od 15 do 19 roku życia. Specyfika szkoły sprzyja systematycznemu rozwojowi uczniów w sferze edukacyjnej oraz wychowawczej, a jednocześnie wskazuje na potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych i wspierających zdrowie psychiczne młodzieży.

Szkoła realizuje zadania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego w oparciu o działania profilaktyczne, wspierające oraz interwencyjne, które prowadzone są przez psychologa szkolnego oraz pedagoga szkolnego. Kadra specjalistyczna współpracuje z wychowawcami klas oraz dyrekcją szkoły, co umożliwia spójne i szybkie reagowanie na pojawiające się trudności uczniów.

W ramach profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego realizowane są godziny wychowawcze prowadzone przez psychologa oraz pedagoga szkolnego we współpracy z pielęgniarką szkolną, poświęcone tematyce zdrowia psychicznego, radzenia sobie ze stresem, funkcjonowania emocjonalnego oraz szeroko rozumianego dobrostanu psychicznego. Prowadzone są również zajęcia z edukacji zdrowotnej. Planowane jest także rozszerzenie działań profilaktycznych poprzez współpracę pedagoga szkolnego z PSSE, w szczególności w obszarze promocji zdrowego stylu życia i zdrowego odżywiania się poprzez warsztaty edukacyjne dla uczniów dotyczące zasad prawidłowego żywienia oraz podstawowych wskaźników zdrowotnych takich jak BMI.

Istotnym elementem systemu wsparcia psychicznego w szkole są indywidualne rozmowy z uczniami prowadzone przez psychologa i pedagoga szkolnego. Działania te obejmują zarówno bieżące wsparcie emocjonalne, jak i reagowanie na sytuacje kryzysowe. Szkoła podejmuje niezwłocznie interwencje w przypadku zachowań agresywnych oraz przemocy rówieśniczej, przy czym najczęściej obserwowane zachowania mają charakter werbalny.

Rodzice uczniów wykazują wysoki poziom akceptacji i zaangażowania w działania pomocowe prowadzone przez szkołę, w tym w szczególności wyrażają zgodę na udział dzieci w zajęciach oraz konsultacjach

z psychologiem szkolnym. Sprzyja to skuteczności podejmowanych działań i umożliwia budowanie spójnego systemu wsparcia na linii szkoła-rodzina.

Wśród najczęściej diagnozowanych trudności uczniów znajdują się: podwyższony poziom stresu, zachowania agresywne a także różne formy uzależnień. W szkole uczy się obecnie 22 uczniów posiadających orzeczenia lub opinie poradni psychologiczno-pedagogicznej, przy czym największa liczba tych uczniów występuje w klasach pierwszych, co wskazuje na zwiększone potrzeby adaptacyjne na etapie rozpoczynania nauki w szkole ponadpodstawowej.

Podejmowane przez szkołę działania wpisują się w założenia profilaktyki zdrowia psychicznego, wczesnej interwencji oraz promocji dobrostanu psychicznego uczniów.

3. II Liceum Ogólnokształcące z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego w Hajnówce

II Liceum Ogólnokształcące z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego w Hajnówce to placówka sprawująca opiekę dydaktyczno-wychowawczą nad 343 uczniami. Szkoła podejmuje kompleksowe działania w zakresie profilaktyki zdrowia psychicznego, kształtowania kompetencji emocjonalnych i społecznych, udzielania indywidualnego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, współpracy z rodziną i instytucjami pomocowymi oraz promowania wartości mniejszości narodowej. Z uwagi na zróżnicowane potrzeby rozwojowe, edukacyjne i emocjonalne uczniów, wsparcie realizowane przez szkołę ma charakter wieloaspektowy i dostosowany do indywidualnej sytuacji młodzieży.

W II Liceum Ogólnokształcącym z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego w Hajnówce organizowana jest pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, opinie poradni psychologiczno-pedagogicznych, a także na podstawie wniosku o objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną. Działania te obejmują zarówno wsparcie o charakterze profilaktycznym i wychowawczym, jak i pomoc specjalistyczną kierowaną do uczniów wymagających indywidualnego podejścia.

W roku szkolnym 2023/2024 zgłoszono 32 uczniów do objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną. Pomoc organizowana była na podstawie opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego oraz wniosku zespołu wychowawczego. W 16 przypadkach pomoc organizowano na podstawie opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, w 4 przypadkach na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, natomiast w 12 przypadkach na podstawie wniosku zespołu wychowawczego. Zorganizowano następujące formy pomocy: konsultacje z języka polskiego, języka angielskiego oraz matematyki, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego oraz zajęcia rewalidacyjne dla 4 uczniów.

W roku szkolnym 2024/2025 zgłoszono 33 uczniów do objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną. Pomoc organizowana była również na podstawie opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego oraz wniosku zespołu wychowawczego. W 17 przypadkach pomoc organizowano na podstawie opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, w 4 przypadkach na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, natomiast w 12 przypadkach na podstawie wniosku zespołu wychowawczego. Zorganizowano następujące formy pomocy: zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki, języka angielskiego i języka polskiego, konsultacje z języka polskiego i języka angielskiego oraz zajęcia rewalidacyjne dla 4 uczniów.

Szkoła realizuje liczne przedsięwzięcia służące wzmacnianiu dobrostanu psychicznego uczniów. Wśród nich istotne miejsce zajmują zajęcia integracyjne dla klas pierwszych, które wspierają adaptację młodzieży, budowanie więzi oraz poczucia bezpieczeństwa w nowym środowisku szkolnym. Prowadzony jest również projekt „Kreatywnie o odporności psychicznej i emocjonalnej dzieci i młodzieży”, łączący wzmacnianie odporności psychicznej z rozwijaniem tożsamości kulturowej uczniów. Uzupełnieniem tych działań są zajęcia dotyczące stresu i emocji, relacji interpersonalnych, zapobiegania i rozwiązywania konfliktów oraz kondycji psychicznej, które sprzyjają rozwijaniu umiejętności społecznych, regulacji emocji i przeciwdziałaniu izolacji.

Ważnym elementem systemu wsparcia są także spotkania z pedagogiem, psychologiem oraz pedagogiem specjalnym, w tym zajęcia rewalidacyjne adresowane do uczniów posiadających orzeczenia. Szkoła uwzględnia ponadto tematykę dobrostanu psychicznego podczas godzin wychowawczych, co pozwala na systematyczne prowadzenie edukacji emocjonalnej i profilaktycznej. Działania te wspierane są przez spotkania z rodzicami, które wzmacniają współpracę na linii szkoła–dom i sprzyjają spójności oddziaływań wychowawczych.

II Liceum współpracuje również z instytucjami zewnętrznymi, takimi jak poradnie psychologiczno-pedagogiczne, MOPS oraz poradnie zdrowia psychicznego, co umożliwia kierowanie uczniów do specjalistycznej pomocy oraz dobór najkorzystniejszych form wsparcia. Dodatkowo szkoła organizuje konkursy profilaktyczne oraz realizuje program „ARS, czyli jak dbać o miłość”, podejmując działania z zakresu edukacji prozdrowotnej, relacji interpersonalnych i odpowiedzialnych postaw społecznych.

Całość podejmowanych działań wskazuje, że szkoła prowadzi spójny, systematyczny i zindywidualizowany model wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, odpowiadający na potrzeby uczniów zarówno w zakresie zdrowia psychicznego, jak i funkcjonowania społecznego, edukacyjnego oraz kulturowego.

4. Zespół Szkół Zawodowych w Hajnówce

Zespół Szkół Zawodowych to placówka sprawująca opiekę dydaktyczno-wychowawczą nad uczniami Technikum im. Tadeusza Kościuszki (339 uczniów) oraz Branżowej Szkoły I stopnia (66 uczniów). Młodzież uczęszczająca do Zespołu Szkół Zawodowych kształci się w zawodach: technik budownictwa, technik robót wykończeniowych w budownictwie, technik ekonomista, technik informatyk, technik logistyki, technik mechanik, technik żywienia i usług gastronomicznych oraz cukiernik, elektryk, fryzjer, kucharz, piekarz, sprzedawca, stolarz, mechanik pojazdów samochodowych, monter sieci i instalacji sanitarnych, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie. Zważywszy na mnogość oddziałów Zespołu Szkół Zawodowych, zróżnicowanie pod względem możliwości edukacyjnych, ale też trudności uczniów, potrzeby wychowanków Zespołu Szkół Zawodowych w zakresie pomocy psychologicznej są również zróżnicowane. Skuteczne wsparcie psychologiczne wymaga stałej współpracy nauczycieli, specjalistów oraz rodziców, a w razie potrzeby innych placówek pomocowych.

W Zespole Szkół Zawodowych organizowana jest pomoc psychologiczna dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, opinii poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz na podstawie wniosku o objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

W roku szkolnym 2023/2024 zgłoszono 52 uczniów do objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Zorganizowano następujące formy pomocy:

- 1) konsultacje z języka polskiego, języka angielskiego, rosyjskiego, niemieckiego oraz matematyki;
- 2) zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki, języka angielskiego, języka rosyjskiego oraz języka polskiego;
- 3) zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- 4) zajęcia rewalidacyjne – 15 uczniów

W 14 przypadkach pomoc organizowana była na podstawie opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, w 15 przypadkach na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, zaś w 23 przypadkach na wniosek wychowawców, nauczycieli przedmiotów oraz rodzica.

W roku 2023/2024 w Szkole Branżowej uczyło się 5 uczniów posiadających Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, zaś w Technikum – 10.

W roku szkolnym 2024/2025 zgłoszono 42 uczniów do objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Zorganizowano następujące formy pomocy:

- 1) zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki, języka angielskiego, języka rosyjskiego, niemieckiego oraz języka polskiego;
- 2) konsultacje z języka polskiego, języka angielskiego, rosyjskiego, niemieckiego;

- 3) zajęcia rozwijające uzdolnienia z matematyki;
- 4) zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- 5) zajęcia rewalidacyjne – 14 uczniów.

W 13 przypadkach pomoc organizowana była na podstawie opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, w 14 przypadkach na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, zaś w 15 przypadkach na wniosek wychowawców, nauczycieli przedmiotów oraz rodzica.

W roku 2024/2025 w Szkole Branżowej uczyło się 2 uczniów posiadających Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, zaś w Technikum – 12.

Zespół Szkół Zawodowych w Hajnówce podejmuje szereg działań w celu zapewnienia dobrostanu psychicznego uczniów, ochrony zdrowia psychicznego, m.in.:

- 1) realizowane są liczne programy profilaktyczne dotyczące zdrowia psychicznego, radzenia sobie ze stresem, trudnymi emocjami;
- 2) realizowane są zajęcia profilaktyczne (związane z kondycją psychiczną uczniów, kryzysami emocjonalnymi, sposobami rozwiązywania konfliktów, tolerancją, asertywnością, integracją w grupie rówieśniczej, depresją, zaburzeniami odżywiania, uzależnieniami, motywacją, wzmacnianiem poczucia pewności siebie);
- 3) indywidualne spotkania z pielęgniarką szkolną, z pedagogiem szkolnym, pedagogiem specjalnym i psychologiem – udzielnie porad i wsparcia, konsultacji, działania interwencyjne;
- 4) organizowane są zajęcia rewalidacyjne adresowane do uczniów posiadających Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego;
- 5) realizowane są tematy opracowane przez Zespół Wychowawczy (z zakresu m.in. kondycji psychicznej uczniów, kryzysów emocjonalnych, sposobów rozwiązywania konfliktów, tolerancją, asertywności, integracji w grupie rówieśniczej, depresji, zaburzeń odżywiania, uzależnień, motywacji, wzmacniania poczucia pewności);
- 6) współpraca szkolnych specjalistów zarówno z wychowawcami klas, nauczycielami oraz dyrekcją szkoły, co pozwala na szybką reakcję i skuteczność podejmowanych działań;
- 7) szkoła współpracuje z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w zakresie analizy Orzeczeń i Opinii wydawanych przez poradnię, organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wyboru najkorzystniejszych dla ucznia rozwiązań;
- 8) pedagog szkolny współpracuje z PCPR i uczestniczy w spotkaniach poświęconych ocenie sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej, co pozwala na wsparcie emocjonalne i merytoryczne ucznia;
- 9) pedagog szkolny, jako członek Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczy zarówno w posiedzeniach zespołu, jak i spotkaniach grup diagnostyczno-pomocowych, których celem jest otoczenie opieką i wsparciem ucznia dotkniętego przemocą;
- 10) w ramach współpracy z PSSE w Hajnówce Zespół Szkół Zawodowych włącza się w szereg działań profilaktycznych, które poświęcone są zdrowiu psychicznemu (np. radzenia sobie ze stresem).

V. ANALIZA DOSTĘPNOŚCI DO ŚWIADCZEŃ LECZENIA I OPIEKI OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI NA TERENIE POWIATU HAJNOWSKIEGO

Analiza SWOT

Analiza SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) jest wszechstronnym narzędziem diagnostycznym, które pozwala na ocenę obecnej sytuacji oraz przyszłych perspektyw w różnych obszarach funkcjonowania instytucji czy regionów. W kontekście Powiatu, analiza ta została zastosowana do oceny stanu dostępności do świadczeń, leczenia i opieki osób z zaburzeniami psychicznymi. Zdrowie psychiczne jest kluczowym elementem ogólnego dobrostanu społeczności, a jego skuteczna ochrona wymaga zidentyfikowania zarówno mocnych stron (Strengths) i słabych punktów (Weaknesses) systemu ochrony zdrowia psychicznego, jak i rozpoznania potencjalnych szans (Opportunities) oraz zagrożeń (Threats) dla jego dalszego rozwoju.

Analiza SWOT dla powiatu hajnowskiego we wskazanym obszarze pozwoli lepiej zrozumieć obecną sytuację oraz stworzy fundamenty dla strategicznego planowania i podejmowania decyzji mających na celu poprawę jakości i dostępności usług zdrowotnych dla mieszkańców.

Tabela 25: Analiza SWOT – mocne i słabe strony

Lp.	Mocne strony	Lp.	Słabe strony
1.	Dobrze zorganizowana ogólna infrastruktura medyczna (powiat oferuje bazę medyczną, zapewniającą szeroki dostęp do świadczeń zdrowotnych).	1.	Niedobór specjalistycznych placówek (brak poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży oraz domu pomocy społecznej o profilu psychiatrycznym).
2.	Diagnostyka zaburzeń psychicznych (dostępność do Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce umożliwia kompleksową diagnozę, leczenie i terapię zaburzeń psychicznych).	2.	Brak lekarza psychiatrii dziecięcego (na terenie Powiatu nie ma dostępnego psychiatrii dziecięcego, co utrudnia specjalistyczne leczenie najmłodszych pacjentów).
3.	Orzecznictwo o niepełnosprawności (Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Hajnówce)	3.	Niewystarczająca liczba psychologów, psychoterapeutów dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych w stosunku do potrzeb.
4.	Poradnia Leczenia Uzależnień w Hajnówce (mieszkańcy powiatu mają dostęp do specjalistycznej placówki zajmującej się diagnostyką i leczeniem uzależnień).	4.	Brak mieszkań wspomaganych (na terenie powiatu nie funkcjonują mieszkania wspomagane dla osób psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo, co utrudnia ich integrację społeczną).
5.	Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne w szkołach (w każdej szkole zatrudniony jest pedagog, pedagog specjalny i/lub psycholog, inni specjaliści co zapewnia wsparcie dla uczniów z problemami psychicznymi).	5.	Brak ośrodka interwencji kryzysowej (nie ma w powiecie ośrodka interwencji kryzysowej, który mógłby oferować natychmiastową pomoc w sytuacjach kryzysowych).
6.	Różnorodność form terapeutycznych (na terenie powiatu dostępne są różne formy	6.	Brak spółdzielni socjalnych (na terenie powiatu nie funkcjonują spółdzielnie socjalne,

	terapii, dostosowane do potrzeb pacjentów.		które mogłyby wspierać aktywizację zawodową osób z zaburzeniami psychicznymi).
7.	Powiat posiada Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z chorobami psychicznymi, co zapewnia możliwość wsparcia dziennego.	7.	Transport dla uczestników WTZ i ŚDS (zapewnienie transportu dla uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej i Środowiskowego Domu Samopomocy na terenie powiatu).
8.	Wiodący Ośrodek Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczy działający w ramach rządowego programu „Za życiem” (2022–2026). Oferuje kompleksowe, bezpłatne wsparcie dla dzieci z niepełnosprawnością lub zagrożonych niepełnosprawnością (0–7 lat) oraz ich rodzin.	8.	Brak ujednoczonej bazy danych (nie istnieje ujednoczona baza liczby osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi, co utrudnia planowanie i koordynację działań pomocowych).
9.	Dobry dostęp do odpowiedniej edukacji, w tym integracyjnej (szkoły ogólnodostępne, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	9.	Przeciążenie zadaniami diagnostycznymi ograniczające działania postdiagnostyczne i profilaktyczne Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Hajnówce
10.	Wsparcie instytucji lokalnych (możliwość uzyskania pomocy w Warsztatach Terapii Zajęciowej, Środowiskowym Domu Samopomocy oraz Domu Pomocy Społecznej, inne formy opieki długoterminowej – zlokalizowanych na terenie Powiatu).	10.	Brak opracowanych procedur koordynacji międzysektorowej w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnością.
11.	Funkcjonowanie Zakładu Aktywności Zawodowej „Hajnówka” (zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami w stopniu umiarkowanym i znacznym)	11.	Niska świadomość problemów zdrowia psychicznego wśród mieszkańców, co prowadzi do stygmatyzacji osób z zaburzeniami psychicznymi; ograniczone działania edukacyjne na temat zdrowia psychicznego).
12.	Dostępność informacji na temat praw i ulg dla osób z niepełnosprawnościami.		
13.	Kiermasze, wystawy i przeglądy twórczości (organizowanie wydarzeń, takich jak kiermasze, wystawy i przeglądy twórczości osób z niepełnosprawnością)		
14.	Rozpatrywanie wniosków w sprawie wydania opinii o wczesnym wspomaganie rozwoju oraz orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na wszystkie niepełnosprawności zawarte w katalogu – przez Zespół Orzekający w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w		

	Hajnówce.	
15.	Diagnozowanie dzieci i młodzieży w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Hajnówce – z udziałem zespołu specjalistów w oparciu o rekomendowane narzędzia diagnostyczne (Stanford Binet 5, Wisc -V, ADOS-II, Leiter -3, IDS -2).	
16.	Na terenie powiatu funkcjonuje Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży I Stopnia Referencyjnego (współpraca z jednostkami systemu oświaty, pomocy społecznej).	
17.	Mieszkania treningowe dla osób w procesie usamodzielniania się, osób z zaburzeniami psychicznymi i osób w kryzysie.	
18.	Funkcjonowanie Stowarzyszenia Abstynentów i Rodzin, Klub „Dąb” w Hajnówce (otoczenie opieką osób uzależnionych, ich rodzin oraz osób w kryzysie)	

Tabela 26: Analiza SWOT – szanse i zagrożenia

Lp.	Szanse	Lp.	Zagrożenia
1.	Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego (program ten oferuje strategiczne wsparcie dla działań na rzecz zdrowia psychicznego, zwiększając dostępność usług i świadomość problemów psychicznych).	1.	Brak finansowania zadań Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (brak odpowiednich źródeł finansowania może utrudnić realizację zadań określonych w Powiatowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego).
2.	Bezpłatne usługi psychologiczne (dostęp do bezpłatnych usług psychologa, specjalistów umożliwia większej liczbie osób skorzystanie z pomocy psychologicznej).	2.	Rosnąca liczba przypadków zaburzeń psychicznych wśród dzieci, młodzieży, dorosłych stawia pod znakiem zapytania możliwość zaspokojenia rosnących potrzeb zdrowotnych.
3.	Zwiększenie liczby specjalistów (większa liczba specjalistów zatrudnionych w instytucjach powiatowych poprawi jakość i dostępność świadczonych usług).	3.	Ograniczony dostęp do rynku pracy (osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą napotykać trudności z dostępem do rynku pracy, co pogłębia ich marginalizację społeczną i ekonomiczną).
4.	Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami (udział w różnych formach wsparcia w ramach projektów systemowych zwiększa szanse na aktywizację zawodową i społeczną osób z	4.	Niewielkie możliwości aktywizacji zawodowej dla tej grupy mogą prowadzić do utrwalenia się bezrobocia i wykluczenia społecznego).

	niepełnosprawnościami).		
5.	Świadomość pracodawców (zwiększenie świadomości pracodawców na temat ulg i korzyści związanych z zatrudnianiem osób z zaburzeniami psychicznymi może prowadzić do większej liczby miejsc pracy dla tej grupy).	5.	Izolacja społeczna (osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodziny mogą doświadczać izolacji społecznej, co negatywnie wpływa na ich jakość życia i możliwości integracji społecznej).
6.	Nakłady na aktywizację zawodową i społeczną (większe inwestycje w programy aktywizacyjne mogą znacznie poprawić sytuację osób z zaburzeniami psychicznymi, umożliwiając im większą integrację społeczną i zawodową).	6.	Wykluczenie społeczne (rosnące ryzyko wykluczenia społecznego może prowadzić do pogłębienia problemów zdrowotnych oraz trudności w uzyskaniu pomocy i wsparcia)
7.	Nowe placówki i usługi (utworzenie poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży, oddziału dziennej terapii oraz domu pomocy społecznej o profilu psychiatrycznym zwiększy dostępność i jakość usług dla konkretnych grup pacjentów).	7.	Wzrost liczby osób z zaburzeniami psychicznymi (zjawiska, takie jak długotrwałe bezrobocie, ubóstwo czy przemoc - mogą przyczyniać się do wzrostu liczby osób cierpiących na zaburzenia psychiczne, osób uzależnionych np. od alkoholu/narkotyków, co stanowi istotne wyzwanie dla systemu opieki zdrowotnej i społecznej)
8.	Dodatkowe źródła finansowania (możliwość pozyskania dodatkowych środków z PFRON, EFS oraz budżetu państwa na rozwój infrastruktury i programów wsparcia).	8.	Brak stabilności finansowej (niestabilne finansowanie z budżetu państwa lub lokalnego może wpłynąć na dostępność i jakość świadczeń; ryzyko ograniczenia funduszy w wyniku zmian politycznych lub gospodarczych).
9.	Mieszkania wspomagane (utworzenie mieszkań w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi zapewni im bezpieczne warunki życia i wsparcie w codziennych czynnościach).	9.	Znaczny wzrost zapotrzebowania na diagnozę psychologiczno-pedagogiczną w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
10.	Aktywne działania gmin (lokalne gminy mogą prowadzić diagnozy środowiskowe i oferować pomoc w rozwiązywaniu problemów osób z zaburzeniami psychicznymi, co przyczyni się do lepszej identyfikacji potrzeb i efektywnego wsparcia).	10.	Wzrost występowania wśród dzieci i młodzieży zaburzeń nastroju, problemów emocjonalnych, zaburzeń zachowania.
11.	Współpraca jednostek z terenu Powiatu zajmujących się tematem zdrowia psychicznego – wymiana informacji, wspólne akcje profilaktyczne,	11.	Brak właściwej higieny cyfrowej w środowisku rodzinnym, co wpływa na nadmierowe korzystanie z ekranów przez coraz młodsze dzieci.
12.	Zwiększenie dostępności do pomocy psychologiczno-pedagogicznej (zwiększenie specjalistycznych zasobów	12.	Niewystarczająca wiedza nauczycieli i rodziców na temat zagrożeń dla zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz

	kadrowych instytucji pomocowych		sposobów radzenia sobie z problemami – niskie poczucie kompetencji w tym zakresie.
13.	Zapewnienie koordynacji usług świadczonych przez podmioty w różnych sektorach.		
14.	Rozwój wsparcia online, teleporadnictwa, telemedycyny ułatwiających dostęp do specjalistów.		

Reasumując, dostęp do świadczeń, leczenia i opieki osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie powiatu hajnowskiego ma wiele mocnych stron, takich jak dostępność placówek medycznych i wsparcie lokalnych inicjatyw. Jednakże istnieją także poważne wyzwania, w tym niedobór specjalistów oraz ograniczona infrastruktura. Wykorzystanie szans, takich jak rozwój telemedycyny i pozyskiwanie funduszy europejskich, może pomóc w przezwyciężeniu tych trudności, choć konieczne jest również zmierzenie się z zagrożeniami związanymi z finansowaniem i społeczną stygmatyzacją.

VI. CELE PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO W POWIECIE HAJNOWSKIM NA LATA 2026 - 2030

1. Cel główny (nr 1 - wg NPOZP) dla samorządu Powiatu – zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb

Tab. 27: Cel szczegółowy (nr 1a - wg NPOZP) – Upowszechnienie zintegrowanego i kompleksowego modelu ochrony zdrowia psychicznego w oparciu o model opieki środowiskowej

Zadania	Działania do realizacji	Podmiot realizujący
1.1.1 Poprawa dostępności i zmniejszenie nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej.	Organizacja spotkań koordynacyjnych oraz szkoleń dla specjalistów z różnych jednostek w celu wymiany informacji, doświadczeń i wypracowania optymalnych zasad współpracy.	Zespół Koordynujący Realizację Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.
	Współpraca z placówkami Podstawowej Opieki Zdrowotnej w celu zwiększenia kompetencji w rozpoznawaniu wczesnych objawów zaburzeń. Stworzenie szybkiej ścieżki konsultacyjnej pomiędzy lekarzem rodzinnym a CZP.	Centrum Zdrowia Psychicznego Jednostki realizujące program

	Upowszechnianie w społeczności lokalnej wiedzy dotyczącej rozpoznawania sygnałów ostrzegawczych z zakresu zdrowia psychicznego oraz informacji na temat funkcjonujących w powiecie placówek oferujących leczenie i inne formy wsparcia.	Centrum Zdrowia Psychicznego Jednostki realizujące program
	Przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu i jego skutkom (w tym działania umożliwiające rozwój telepsychiatrii lub możliwość dowozu pacjenta do lekarza oraz wsparcia pacjenta przez asystenta/opiekuna).	SPZOZ Jednostki Samorządu Terytorialnego
	Przeciwdziałanie deficytowi kadrowemu wśród specjalistów ochrony zdrowia psychicznego poprzez promowanie podejmowania pracy (upowszechnienie informacji nt. programów wspierających kształcenie specjalistów) na terenie powiatu hajnowskiego.	SP ZOZ Jednostki Samorządu Terytorialnego
1.1.2 Utworzenie CZP zgodnie z zasadami organizacyjnymi zawartymi w rozdziale 5 Programu	Centrum Zdrowia Psychicznego w Hajnówce utworzono w 2018 r. CZP realizuje kompleksową, skoordynowaną, środowiskową opiekę psychiatryczną, zgodnie z zasadami organizacyjnymi zawartymi w rozdziale 5 NPOZP na lata 2023-2030	Centrum Zdrowia Psychicznego SPZOZ w Hajnówce
	Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży utworzono w 2021 roku. Realizuje opiekę psychologiczną i psychoterapeutyczną dla dzieci i młodzieży do 21.	OŚOPiP "Psychologija"
	Utworzenie CZP dla dzieci i młodzieży - II stopień referencyjności na terenie powiatu hajnowskiego	Podmioty lecznicze publiczne i niepubliczne
1.1.3 Zapewnienie wsparcia specjalistycznego osobom uzależnionym i ich bliskim, z uwzględnieniem ich zróżnicowanych potrzeb	<ol style="list-style-type: none"> 1. Terapia indywidualna i grupowa, 2. Realizacja Programu Redukcji Szkód dla osób pijących destrukcyjnie, 3. Realizacja Programu Ograniczania Picia, 4. Interwencja kryzysowa, 5. Warsztaty dla osób uzależnionych, 6. Warsztaty dla osób będących w relacji z osobą uzależnioną. 7. Socjoterapia dla osób w kryzysie żyjących z osobami uzależnionymi i 	Poradnia Leczenia Uzależnień, Hajnowskie Stowarzyszenie Abstynentów i Rodzin, Klub Abstynenta „DĄB

terapeutycznych	doświadczających przemocy domowej . 8. Warsztaty – dla osób uzależnionych, osób w kryzysie (współuzależnionych), DDA, DDD.	
1.1.4 Działania ukierunkowane na integrację społeczną osób z zaburzeniami psychicznymi i zagrożonych wykluczeniem społecznym.	1. Porady i konsultacje 2. Sieć współpracy z innymi podmiotami działającymi na rzecz osób uzależnionych i ich bliskich 3. Realizacja pogadanek informacyjno-edukacyjnych w szkołach i placówkach 4. Spotkania integracyjne z innymi placówkami działającymi na rzecz osób zależnych: spotkania artystyczne „Blżej siebie”, „Pokaz mody”, plenery malarskie, wycieczki integracyjne autokarowe, rowerowe, piesze.	Środowiskowy Dom Samopomocy w Hajnówce. Warsztaty Terapii Zajęciowej Szkoły i placówki oświatowe

Tab. 28: Cel szczegółowy (nr 1d - wg NPOZP) – Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego

Zadania	Działania do realizacji	Podmiot realizujący
1.2.1 Aktualizacja poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej,	Zwiększenie dostępności oraz upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez rozwój i wzmocnienie działań realizowanych w Warsztatach Terapii Zajęciowej.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Hajnówce
	Zapewnienie całodobowej opieki stacjonarnej, zaspokajanie podstawowych potrzeb bytowych z pomocą terapeutyczną i społeczną - całodobowa pomoc bytowa i mieszkaniowa, oparcie społeczne i aktywizacja.	Dom Pomocy Społecznej "Rokitnik" w Białowieży

<p>stacjonarnej oraz samopomocy środowiskowej;</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Funkcjonowanie mieszkań treningowych. 2. Kontynuowanie realizacji zadań rehabilitacji społecznej skierowanych do osób z niepełnosprawnościami poprzez dofinansowanie: <ol style="list-style-type: none"> 1) udziału w turnusach rehabilitacyjnych, 2) zakupu przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego; 3) likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych; 4) sportu, kultury, rekreacji i turystyki (organizacji pozarządowym). 3. Kontynuowanie wsparcia w zakresie usługi asystencji osobistej skierowanej do osób z niepełnosprawnościami. 4. Konsultacje psychologiczne skierowane do osób z niepełnosprawnościami (szczególnie osobom w pieczy zastępczej). 5. Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach osób z niepełnosprawnościami, zamieszczenie na stronie PCPR informacji o prawach i uprawnieniach mieszkańców powiatu z zakresu pomocy społecznej. 6. Podjęcie działań zmierzających do realizacji wsparcia osób z niepełnosprawnościami opieką wytchnieniową. 7. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa w formie pracy socjalnej. Pomoc osobom powiatu hajnowskiego w sytuacji kryzysowej (psycholog, pracownik socjalny, specjalista pracy socjalnej). 	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p>
<p>1.2.2. Wspieranie finansowe projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dofinansowanie zadań na promocję i ochronę zdrowia w ramach budżetu powiatu hajnowskiego. 2. Opracowanie zasad pozyskania dofinansowania. 	<p>Zarząd Powiatu Hajnowskiego</p>

oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi		
1.2.3. Zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc psychologiczna. 2. Realizacja programów: Program psychologiczno-terapeutyczny, Program korekcyjno-edukacyjny. 3. Szkolenie kompetencyjne dla asystentów świadczących usługi asystencji na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. 	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Tab. 29: Cel szczegółowy (nr 1e - wg NPOZP) – Aktywizacja zawodowa i społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi

Zadania	Działania do realizacji	Podmiot realizujący
1.3.1 Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi	Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej: organizacja poradnictwa zawodowego dla osób z niepełnosprawnościami (w tym z zaburzeniami psychicznymi).	Powiatowy Urząd Pracy
	Aktywizacja społeczno-zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi. Prowadzenie działań zgodnie z ustawami o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Hajnówce, Zakład Aktywizacji Zawodowej oraz PUP w Hajnówce
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowania uczniów do pełnienia ról społecznych, organizacji czasu wolnego i podejmowania aktywności zawodowej po zakończeniu szkoły 2. Tworzenie ścieżek aktywizacji zawodowej: nawiązanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, Zakładem Aktywności Zawodowej oraz lokalnymi przedsiębiorcami w celu organizacji staży, praktyk wspomaganych i wizyt studyjnych dostosowanych do możliwości beneficjentów. 3. Wdrażanie doradztwa zawodowego opartego na zasobach: współpraca z ekspertami zewnętrznymi w celu diagnozy predyspozycji zawodowych oraz rozwijania kompetencji kluczowych (miękkich), niezbędnych do utrzymania 	Szkoły, placówki oświatowe, Powiatowy Urząd Pracy, Zakład Aktywizacji Zawodowej, Warsztat Terapii Zajęciowej

	zatrudnienia. 4. Wycieczki, wyjścia do zakładów pracy	
1.3.2. Prowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi;	Kampanie informacyjne dla pracodawców: promocja zatrudniania osób z niepełnosprawnościami (w tym z zaburzeniami psychicznymi).	Powiatowy Urząd Pracy
1.3.3. Zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych urzędów pracy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nabory wniosków na organizację staży dla osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi; 2. Nabory wniosków na dotację na otworzenie działalności gospodarczej dla osób z niepełnosprawnościami, w tym zaburzeniami psychicznymi; 3. Uwzględnienie w programach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego+ osób z zaburzeniami psychicznymi jako grupy docelowej. 	Powiatowy Urząd Pracy

Tab. 30: Cel szczegółowy (nr 1f - wg NPOZP) – Skoordinowanie dostępnych form opieki i pomocy

Zadania	Działania do realizacji	Podmiot realizujący
1.4.1 Powołanie lokalnego zespołu koordynującego realizację Programu	Powołanie Zespołu Koordynującego Realizację Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.	Zarząd Powiatu Hajnowskiego
1.4.2 Utworzenie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego zawierającego szczegółowy plan zapewnienia	Opracowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2026-2030	Zespół ds. opracowania Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego

mieszkańcom koordynowanych medycznych i społecznych świadczeń		
1.4.3. Realizacja, koordynowanie i monitorowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja zgodnie z zapisami Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego Powiatu Hajnowskiego na lata 2026-2030. 2. Opracowanie i przedstawienie Zarządowi Powiatu Hajnowskiego rocznego sprawozdania. 3. Przygotowanie i przedłożenie wymaganych sprawozdań zewnętrznych zgodnie z obowiązującymi przepisami – w tym ministrowi właściwemu do spraw zdrowia, co 2 lata za 2 ostatnie lata, w terminie do dnia 15 maja roku następującego po ostatnim roku objętym informacją. 	Zespół Koordynujący realizację i monitorowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego we współpracy z jednostkami organizacyjnymi oraz Starostwem Powiatowym w Hajnówce
1.4.4. Przygotowanie i udostępnienie mieszkańcom oraz samorządowi województwa aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o lokalnych dostępnych formach opieki zdrowotnej, Pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie Informatora w formie elektronicznej oraz papierowej zawierającego aktualną bazę miejsc, gdzie można uzyskać pomoc (z podziałem na rodzaj problemu) – corocznie w okresie obowiązywania Programu, począwszy od daty jego przyjęcia w 2026 r. - do końca grudnia każdego kolejnego roku. 2. Zamieszczenie informatora na stronie internetowej Starostwa Powiatu Hajnowskiego. 3. Zamieszczenie informatora na stronie internetowej jednostek i placówek reprezentowanych przez Członków Zespołu Koordynującego Realizację Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego. 	Starostwo Powiatowe w Hajnówce, Zespół Koordynujący Realizację Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, Podmioty realizujące PPOZP.

2. Cel główny (nr 1 - wg NPOZP) dla JST - Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb

Tab. 31: Cel szczegółowy (nr 1g - wg NPOZP) – Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dzieciom, uczniom, rodzicom i nauczycielom

Zadania	Działania do realizacji	Podmiot realizujący
2.1.1. Zapewnienie wsparcia specjalistycznego dzieciom i uczniom, z uwzględnieniem ich zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych, ich rodzinom oraz nauczycielom przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną przy współpracy z podmiotami działającymi na rzecz wsparcia dzieci, uczniów, rodzin, nauczycieli;	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnozowanie dzieci i uczniów. 2. Orzekanie o potrzebie kształcenia specjalnego, potrzebie nauczania indywidualnego, potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych. 3. Wydawanie opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju, innych opinii. 4. Terapia indywidualna i grupowa. 5. Zajęcia grupowe dla dzieci i młodzieży z trudnościami emocjonalno-społecznymi – TUS 6. Interwencja kryzysowa, warsztaty dla rodziców, porady i konsultacje oraz sieć współpracy specjalistów szkolnych 7. Doradztwo zawodowe. 8. Świadczenie pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży. 9. Zajęcia rewalidacyjne i terapeutyczne, indywidualizacja nauczania, opieka całodobowa i wychowawcza, wsparcie emocjonalne i społeczne. 10. Zajęcia rewalidacyjne i terapeutyczne, indywidualizacja nauczania, 11. Wspomaganie funkcji wychowawczej, edukacja i profilaktyka oraz współpraca w planowaniu terapii. 12. Interwencja kryzysowa 	<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hajnówce</p> <p>OŚOPiP “Psychologija”.</p> <p>Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Hajnówce,</p> <p>Szkoły</p> <p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna</p> <p>PCPR</p>
2.1.2. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i uczniom z uwzględnieniem ich zróżnicowanych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja kampanii profilaktycznych i informacyjnych: 2. Dzień Bezpiecznego Internetu (6.02), 3. Ogólnopolski Dzień Walki z Depresją (23.02), 4. Międzynarodowy Dzień Osób z Niepełnosprawnościami (3.12), 5. Światowy Dzień Świadomości Autyzmu (2.04), 6. Światowy Dzień Dysleksji (5.10). 7. Realizacja pogadanek informacyjno- 	<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, szkoły we współpracy z jednostkami realizującymi program</p> <p>Jednostki realizujące program w zakresie swoich kompetencji</p>

<p>potrzeb edukacyjnych i rozwojowych, ich rodzicom oraz nauczycielom w jednostkach systemu oświaty</p>	<p>edukacyjnych, zespoły wychowawcze, zajęcia profilaktyczne, zajęcia indywidualne z uczniami, zajęcia indywidualne z rodzicami, interwencje oraz tematy profilaktyczne dotyczące zdrowia psychicznego realizowane na lekcjach wychowawczych.</p> <p>8. Opracowanie materiałów informacyjnych, poradników nt. zdrowia psychicznego, ulotek, plakatów, publikacji zamieszczanych w mediach społecznościowych.</p> <p>9. Tydzień Zdrowia Psychicznego promujący zdrowie psychiczne dzieci, młodzieży i dorosłych – z otwartymi spotkaniami dla mieszkańców Powiatu, warsztatami dla dzieci i młodzieży, konkursami nt. zdrowia psychicznego, akcjami sportowymi, konferencją.</p>	<p>Jednostki realizujące program, podmioty – działające w zakresie zdrowia psychicznego na terenie powiatu</p>
---	---	--

VII. OCZEKIWANE REZULTATY

1. Zwiększenie dostępu do świadczeń zdrowotnych oraz innych form opieki w środowisku lokalnym.
2. Poprawa funkcjonowania zdrowotnego i społecznego osób z zaburzeniami psychicznymi.
3. Wzmocnienie lokalnego systemu oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Umocnienie współpracy lokalnych przedstawicieli instytucji publicznych i środowisk prozdrowotnych działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów profilaktyki zdrowia psychicznego.
5. Popularyzacja wiedzy z zakresu zaburzeń psychicznych oraz praw osób w kryzysie zdrowia psychicznego.
6. Wzmocnienie kompetencji specjalistów działających na rzecz osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Środki Funduszu Pracy.
2. Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
3. Środki Narodowego Funduszu Zdrowia.
4. Środki własne Powiatu Hajnowskiego.
5. Środki własne jednostek realizujących działania ujęte w programie.
6. Środki zewnętrzne (w tym środki pochodzące z funduszy europejskich).

IX. PODMIOTY UCZESTNICZĄCE W REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO

1. Starostwo Powiatowe w Hajnówce.
2. Powiatowy Urząd Pracy.
3. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Hajnówce: Centrum Zdrowia Psychicznego, Poradnia Leczenia Uzależnień.

4. Jednostki organizacyjne systemu oświaty: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hajnówce, Zespół Szkół Zawodowych w Hajnówce, I Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Hajnówce, II Liceum Ogólnokształcące z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego w Hajnówce, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Hajnówce.
5. Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży "Psychologija".
6. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Środowiskowy Dom Samopomocy, Dom Pomocy Społecznej "Rokitnik" w Białowieży Warsztat Terapii Zajęciowej.
7. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi obejmujące zakresem działania teren powiatu hajnowskiego: Podlaska Otulina Marzeń – Zakład Aktywizacji Zawodowej w Hajnówce, Hajnowskie Stowarzyszenie Abstynentów i Rodzin, Klub Dąb w Hajnówce, Stowarzyszenie Kolorowe Krzesła, Stowarzyszenie Most.

X. WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE

1. Liczba osób hospitalizowanych na oddziale psychiatrycznym.
2. Liczba udzielonych porad, konsultacji przez jednostki realizujące Program
3. Liczba wydanych opinii, orzeczeń.
4. Liczba dzieci objętych oddziaływaniami terapeutycznymi, pomocą psychologiczno-pedagogiczną.
5. Poziom zatrudnienia specjalistycznej kadry z zakresu opieki psychiatrycznej.
6. Liczba oddziałów i łóżek z zakresu opieki psychiatrycznej.
7. Liczba warsztatów terapii zajęciowej i innych form rehabilitacji społecznej,
8. Liczba przygotowanych i zrealizowanych programów oraz przedsięwzięć profilaktycznych: kampanii informacyjno-edukacyjnych, warsztatów, programów profilaktycznych.
9. Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi objętych różnymi formami działalności na rzecz aktywizacji zawodowej.
10. Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi podejmujących zatrudnienie na skutek działań Powiatowego Urzędu Pracy.
11. Liczba osób i liczba porad, konsultacji, oddziaływań zrealizowanych przez organizacje pozarządowe.

XI. EWALUACJA I MONITORING POWIATOWEGO PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie Hajnowskim na lata 2026-2030 będzie podlegał ewaluacji i monitorowaniu w oparciu o dane zebrane przez Wydział Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Hajnówce. Ewaluacja Programu będzie dokonana m.in. w oparciu o:

- 1) analizę dokumentacji statystycznej zebranej wśród uczestników programu, prowadzonej przez jego realizatorów w zakresie poszczególnych działań;
- 2) analizę dokumentacji statystycznej przygotowywanej przez przedstawicieli instytucji i lokalnych organizacji pozarządowych współpracujących przy realizacji programu;
- 3) analizę wyników obserwacji i przeprowadzanych sondaży;
- 4) dokumentację fotograficzną i medialną.

Monitorowanie przebiegu realizacji Programu odbywać się będzie również w oparciu o coroczne sprawozdania podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Podmioty realizujące Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego są zobowiązane do sporządzenia w terminie do końca marca następnego

roku kalendarzowego sprawozdania za rok poprzedni z realizacji Programu i przesłania go do Starostwa Powiatowego w Hajnówce.

Starostwo Powiatowe w Hajnówce będzie odpowiedzialne za przygotowanie i przedstawienie Zarządowi Powiatu Hajnowskiego sprawozdania z realizacji Programu za miniony rok.

XII. PODSUMOWANIE

Przesłaniem Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego jest dążenie do sytuacji, w której osoba z zaburzeniami psychicznymi będzie czuła się pełnoprawnym członkiem społeczeństwa. Nadrzędnym celem jest zwrócenie szczególnej uwagi na prawa osób z zaburzeniami psychicznymi oraz zapewnienie im wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb. Podejmowane działania pozwolą zapewnić takim osobom lepszy dostęp do świadczeń zdrowotnych oraz innych form opieki w środowisku lokalnym.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2026-2030 stanowi kompleksowy plan działań mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców powiatu hajnowskiego poprzez wzmocnienie systemu opieki zdrowotnej w zakresie zdrowia psychicznego. Program skupia się na trzech głównych obszarach: profilaktyce, terapii i rehabilitacji.

W ramach profilaktyki, program przewiduje edukację społeczeństwa na temat zdrowia psychicznego, przeciwdziałanie stygmatyzacji osób z zaburzeniami psychicznymi oraz wczesne wykrywanie i interwencję w przypadkach zagrożenia. Szczególny nacisk położony jest na współpracę z placówkami edukacyjnymi, organizacjami pozarządowymi oraz służbami społecznymi.

Obszar terapii obejmuje rozszerzenie dostępności usług terapeutycznych, w tym poradnictwa psychologicznego, psychoterapii i leczenia psychiatrycznego. Planowane jest zwiększenie liczby specjalistów oraz inwestycje w nowoczesne technologie medyczne, aby zapewnić szeroki dostęp do opieki zdrowotnej.

Rehabilitacja koncentruje się na wsparciu osób powracających do zdrowia psychicznego, w tym na reintegracji społecznej i zawodowej. Program przewiduje rozwój centrów wsparcia oraz programów aktywizacji zawodowej, które pomagają pacjentom w powrocie do codziennych obowiązków i poprawie jakości życia.

Realizacja programu ma na celu zbudowanie zintegrowanego i skutecznego systemu ochrony zdrowia psychicznego, który odpowiada na potrzeby mieszkańców powiatu hajnowskiego, zapewniając im odpowiednie wsparcie i pomoc.

Program został opracowany przez Zespół do spraw opracowania projektu Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego – w następującym składzie:

1. Lucyna Wojciuk – dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Hajnówce – przewodnicząca zespołu,
2. Ewa Klimek – psycholog Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Hajnówce – członek zespołu,
3. Anna Kowalska – psycholog Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Hajnówce – członek zespołu,
4. Ewa Kudoń – kierownik Centrum Zdrowia Psychicznego w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Hajnówce – członek zespołu,
5. Rafał Hykiel – psycholog w Centrum Zdrowia Psychicznego w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Hajnówce – członek zespołu,
6. Julita Dmitruk-Szerenos – kierownik Poradni Leczenia Uzależnień w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Hajnówce – członek zespołu,
7. Jolanta Prusinowska – dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce – członek zespołu,
8. Krystyna Daniluk – pielęgniarka w Środowiskowym Domu Samopomocy w Hajnówce – członek zespołu,
9. Magdalena Spruch – instruktor terapii zajęciowej w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Hajnówce – członek zespołu,
10. Barbara Bielawska – dyrektor Domu Pomocy Społecznej „Rokitnik” w Białowieży – członek zespołu,
11. Małgorzata Szota – doradca zawodowy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Hajnówce – członek zespołu,
12. Weronika Sławek – psycholog w I Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Skłodowskiej-Curie w Hajnówce – członek zespołu,
13. Ewa Żukowicka – pedagog w II Liceum Ogólnokształcącym z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego w Hajnówce – członek zespołu,
14. Edyta Michalczyk – pedagog specjalny w Zespole Szkół Zawodowych w Hajnówce – członek zespołu,
15. Magdalena Zinkow-Antoniuk – pedagog w Zespole Szkół Zawodowych w Hajnówce – członek zespołu,
16. Anna Pietruczuk – dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Hajnówce – członek zespołu,
17. Kamila Muśko-Parfieniuk – nauczyciel w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Hajnówce – członek zespołu,
18. Aneta Stachera – kierownik Ośrodka Środowiskowej Opieki Psychologicznej „Psychologija” w Hajnówce – członek zespołu,
19. Irena Snitkowska – przedstawiciel Stowarzyszenia Abstynentów i Rodzin „Klub Dąb” w Hajnówce – członek zespołu,
20. Nina Łukasik – naczelnik Wydziału Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Hajnówce – członek zespołu,
21. Danuta Ługowej – inspektor w Wydziale Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Hajnówce – członek zespołu,
22. Joanna Kiędyś – inspektor w Wydziale Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Hajnówce – członek zespołu.

Uzasadnienie

Uchwalenie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego wynika z przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030.

Program został opracowany przez Zespół powołany do opracowania Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2026-2030 zgodnie z Uchwałą nr 64/138/2025 Zarządu Powiatu Hajnowskiego z dnia 2 grudnia 2025 r. Nadrzędnym celem Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego jest zwrócenie szczególnej uwagi na prawa osób z zaburzeniami psychicznymi oraz zapewnienie im wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb oraz wsparcia rodzin osób chorych. Opracowany Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego określa najbardziej istotne elementy polityki zdrowotnej Powiatu Hajnowskiego i wyznacza kierunki działania w zakresie poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców, zaspokajania ich potrzeb zdrowotnych oraz organizacji opieki zdrowotnej. Program obejmuje aktualną sytuację w powiecie oraz propozycje planowanych działań w obszarze zdrowia psychicznego zgodnych z wytycznymi Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego zawartymi w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.